

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۲۴/۲۴

تقسیم حروف تهجی به انواع افلاک (نه گانه) و خواص آنها در جدول و جز آن؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ گ (۸۷ پ - ۸۹ ر) [ف: ۶ - ۴۰۹]

● تقسیم ربع الدائرة / ریاضیات / عربی

taqsīm-u rub'-id dā'ira

خیام، عمر بن ابراهیم، - ۵۱۷ قمری

xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm (- 1124)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۵۱/۲ و ۳۳ ع - ۴۰ ع

آغاز: هذه رسالة لابی الفتح عمر بن ابراهیم الخيامی بسمله. و به نستوتق و علیه نستعین نریدان تقسیم ربع دایره اب من دایره اج د بقسمین علی نقطة مثل ر؛ انجام: کنسبه خط ب ل الی ک (تمت الرسالة بحمدالله و منه و الصلوة علی النبی و آله).

خط: نسخ، کا: محمد بن اباتراب ابن احمد، تا: ۱۲۸۳ ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۶ گ (۵۷ پ - ۶۲ پ)، اندازه: ۲۰/۵ × ۱۴/۵ سم [ف: ۸ - ۲۷۴] و [ف: ۱ - ۳۰۹ و ف: ۳ - ۲۲۰]

سه تقسیم شریف للعمر < مرآة الکمال

● تقسیم طلب شارح به فعل و توك و توخيص / اصول

فقه / عربی

taqsīm-e talab-e šāre' be fe'l va tark va tarxīs

روزدری، علی، - ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī, 'alī (- 1873)

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲/۹

آغاز: بسمله، اختلف الاصوليون فی ان الاحکام الوضعية مجعولة ام لا علی اقوال احدها انحصار حکم الشرع فی التکلیف؛ انجام: و هذا غاية ... تحقیق الحال مع کثرة الاشتغال و ضیق البال و الحمدلله ... محمد حسین ابن ملا عبدالعلی گواری فی يوم الثلاثاء من شهر محرم الحرام ۱۳۰۰

بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی با رویه پارچه گلدار، ۱۵ گ (۲۵۷ ر - ۲۷۱ ر)، اندازه: ۲۱ × ۱۷ سم [ف: ۱ - ۳۷]

● تقسیم العلم / فلسفه / عربی

taqsīm-ul 'ilm

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

در کشف الظنون و هدیه العارفين رساله ای با این نام به سید شریف نسبت داده شده است. در این رساله چهار «مسلك» و شیوه برای تقسیم علم به تصور و تصدیق ذکر می کند و خود

نسبت فاسد چون وطی شبهه میراث می برند.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۰ ق؛ جلد: تیماج مشکى، ۱۳ گ (۳۸ - ۵۰ پ)، اندازه: ۲۲ × ۱۸ سم [ف: ۳۳ - ۳۳]

● تقسیم الجوهر و العرض ؟ / فلسفه / عربی

taqsīm-ul jawhar wa-l 'arāḍ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳/۷ ط

آغاز: کل موجود فاما ان یکون مختصا بشيء ساریا فيه؛ انجام: و اثبت قوم الغنی عرضا قائما لا فی محل.

خط: نسخ، کا: سید محمد بن سید حسین موسوی حسینی، تا: ۱۲۴۴ ق؛ جا: اصفهان؛ مهر: کاتب «عبد محمد بن حسین الموسوی»؛ مصحح: جلد: کاغذی، ۴ ص (۲۱۴ - ۲۱۷)، ۱۹ - ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵ × ۸/۵ سم [ف: ۲۴/۳ - ۴۱]

● تقسیم الحروف / نحو / عربی

taqsīm-ul ḥurūf

غیر همانند:

۱. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: ۸۱/۳

آغاز: فصل فی بیان عن الألف ان الألف فی الکلام أحد عشر وجهاً ألف الأصل و ألف الوصل و الف الفصل؛ انجام: و یاء الندبة مثل یا زیاده و یاء التصغیر نحو الیاء فی رجیل و یاء البدل فی لیس و یاء العلامة نحو اضربی.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ فاقد جلد، ۳ گ (۵ پ - ۸ ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۵ × ۱۶/۵ سم [ف: ۶۸ - ۶۸]

۲. قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۵۱

آغاز: فصل فی بیان عن الألف، ان الألف فی الکلام أحد عشر و جهاً الف الأصل و ألف الاستفهام؛ انجام: و یاء العلامة نحو اضربی

فصولی است در بیان اینکه هر حرفی از حروف بیست و هشت گانه عربی در چند مورد استعمال شده و خصوصیات هر مورد کدام است، از حرف الف تا یاء، و احتمالاً از کتابی جدا شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۲ گ (۳۳۰ ر - ۳۳۰ پ)، اندازه: ۳۰ × ۱۸/۵ سم [ف: ۱۸ - ۲۰۸]

● تقسیم حروف تهجی / جفر / عربی

taqsīm-e horūf-e tahajjī

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۲۴/۲۵

تقسیم حروف تهجی به شماره منازل قمر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ گ (۸۸ ر) [ف: ۶ - ۴۰۹]

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد نهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276247

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

بوده‌اند و در تاریخ ۱۲۲۶ق از نگارش این رساله فارغ شده است» ولی تاریخ مذکور مربوط به کتابت نسخه مورد اشاره بوده نه تألیف، زیرا کتابت نسخه موجود سال ۱۱۹۹ق می‌باشد که نشان می‌دهد، تألیف این رساله، حتی قبل از این تاریخ بوده است.

[الذریعة ۲۱۸/۲۳؛ طبقات اعلام الشيعة (قرن ۱۳) ۱۳/۲-۱۴۲/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲۳/۱

آغاز: الحمد لوارث الأرض و من عليها و هو خير الوارثين و الشکر لبعث الخلق ... أما بعد الرجی ... به عرض می‌رساند که چون جمعی از برادران دینی و خلان یقینی اظهار نمودند؛ انجام؛ چنانکه مذکور شد و همچنین اگر مناسخات بسیار اتفاق افتد به همین عمل باید کرد.

خط: نسخ، کا: محمد کاظم فرزند حسنعلی، بایات (بیات)، تا: ۲۰ ربيع الثاني ۱۱۹۹ق، جا: مشهد مقدس روستای طغان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۴۰گ (۴۰-۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۸سم [ف: ۳۰-۳۷]

● تقسیم ارث (جدول) / فقه / عربی

taq̄sīm-e ers (jadval)

جداولی است در بیان کیفیت تقسیم ارث بین وراثت به ضمیمه توضیحاتی در ذیل جدولها، در ابتدا، سیزده جدول آمده که هر کدام برای مسأله‌ای است مانند: جدول ۱. در بیان ابویین و اولاد منفرد و مجتمع، ۲. در بیان میراث اجتماع الاولاد بعضی مع بعض و اجتماعهم مع الابویین، ... ۱۳. در بیان میراث صورت اجتماع اولاد الاعمام و العمات و اولاد الاخوال و الخالات بعضی مع بعض و مع احد الزوجین و پس از آن چند جدول دیگر است که توضیحاتی در ذیل آنها ثبت شده است.

قم؛ کلیایگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۰۲-۳۲/۲

آغاز: الجدول الاول فی بیان الابویین و الاولاد منفرد و مجتمعاً بعضی علی بعض او مع احد الزوجین؛ انجام؛ فتضرب ثلاثة فی مائة و ثمانین تبلغ خمسائة و اربعین منها تصح القسمة.

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن زین العابدین، تا: یکشنبه دهه آخر شعبان ۱۳۰۹ق؛ جدول است؛ جلد: مقوایی، ۸گ، اندازه: ۲۳×۵سم [ف: ۳-۱۱۵۴]

● تقسیم اقالیم سبعة به کواکب سبعة / هیئت / فارسی

taq̄sīm-e aqālīm-e sab'e be kavākeb-e sab'e

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۰۶/۱

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اص [ف: ۶-۳۶۵]

● تقسیم الفاظ = الرسالة الحرفیة / فلسفه / عربی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۵

آغاز: در تقسیم ادویه بدان که ادویه بر ده قسم است؛ انجام؛ بسیار خوب است برای نوبه و الشفا علی الله ... حجج الله.

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۵ ربيع الاول ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۷۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۸/۲۱سم [ف: ۲-۱۶۱]

→ تقسیم ارث ← جامع عباسی (باب هجدهم)

● تقسیم ارث = شرح منظومه در علم فرائض / فقه / فارسی

taq̄sīm-e ers = š.-e mnz. dar 'elm-e farā'ez

بهاءالدین بن یوسف

bahā'-od-dīn ben yūsof

شرحی بر منظومه در علم فرائض

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۵۱/۲

آغاز: بعد از سپاس بی قیاس زنده پاینده را که انعام عامش

کا: محمد میرولد سید نورالدین ساکن، بی تا؛ ۵۲گ (۶-۵۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۵]

● تقسیم ارث / فقه / عربی

taq̄sīm-e ers

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۵۶/۴

آغاز: بسمله، المرتبة الاولى يأخذ المال كله، الام يأخذ المال كله ... الثلاث بالتسمية، الباقي بالرد؛ انجام؛ بهما مثل ابن عم لاب و هو ابن خال لام.

طبقه اول تا طبقه سوم را دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۴۵ص (۱۰۵-۱۴۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۰۱]

● تقسیم الارث بین الورثة = الموارث / فقه / فارسی

taq̄sīm-ol ers bayn-al varasa = al-mavārīs

عبدالعظیم بن محمد معصوم، ق ۱۲ قمری

'abd-ol-'azīm ebn-e mohammad ma'sūm (- 18c)

رساله‌ای است در تقسیم ارث در یک «مقدمه»، چهار «باب» و یک «خاتمه» و هر باب دارای چند «فصل»: مقدمه: در بیان اموری که دانستن آن موجب سهولت است؛ باب ۱. احکام و ارثان نسبی؛ ۲. میراث زوج و زوجه در بیان احکام و ارثان نسبی؛ ۳. بیان مخارج سهام قرآنی؛ ۴. توابع و لواحق؛ خاتمه: در بیان مناسخات. مرحوم آقا بزرگ تهرانی در کرام البررة گوید: «رساله ارث او نشان از اطلاع و تبحر وی دارد و از علمای اعلام

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (نخ)؛ جلد نهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276247

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

● **معرفة انواع الحديث (منتخب) / درایه / عربی**

ma'rafa-to anwā'-il ḥadīṭ (mn.)

وابسته به: خلاصة الخلاصة = علم الحديث؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

خلاصه و گزیده‌ای است از «الخلاصة فی علم اصول الحديث» سید شریف جرجانی.

آغاز: بسمله، حمدله و بعد فهذا منتخب من مختصر فی بیان معرفة انواع الحديث و هی ثلاثون نوع الصحيح و الحسن و الضعیف و المسند و المتصل و المرفوع و الموقوف ...

انجام: النوع الثلاثون المختلف و هو مختص بالمتن و الاختلاف فی السند یسمى المضطرب و قد تقدم و الله اعلم.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۱۵ سطر، اندازه:

[۴۱۰-۱۶] سم ۲۲/۸×۱۳/۵

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۷۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی؛ کاظم مدیر شانه‌چی،

آبان ۱۳۶۲؛ جلد: گالینگور، ۳ گک، ۱۳ سطر، اندازه:

[۳۱۳-۲۷] سم ۲۲/۸×۱۳/۵

● **معرفة انواع علم الحديث = مقدمة ابن صلاح / درایه**

عربی /

ma'rafa-to anwā'-i 'ilm-il ḥadīṭ = muqaddama-tu ibn-i ṣalāḥ

ابن صلاح، عثمان بن عبدالرحمن، ۵۷۷ - ۶۴۳ قمری
ebn-e salāḥ, o'smān ebn-e 'abd-or-rahmān (1182 - 1246)

مؤلف، کتاب را از نظر بررسی حدیث از جوانب آن، در شصت و پنج نوع مرتب نموده است. از این کتاب به «مقدمة ابن صلاح» نیز نام برده اند. برخی عناوین آنها چنین است: ۱. معرفة الصحيح من الحديث؛ ۲. معرفة الحسن من الحديث؛ ... ۲۳. صفة من تقبل روايته و من ترد روايته؛ ... ۳۰. معرفة المشهور من الحديث ...

آغاز: قال الشيخ الامام ... تقی الدین ابو عمر و عثمان ابن عبد الرحمن ... الشهر زوری الشافعی عرف بابن صلاح

انجام: و لله سبحانه الحمد الاثم علی ما اسبع من افضاله ... و هو حسبنا و نعم الوکیل

چاپ: بمبئی، ۱۳۵۷ق؛ مصر، مرکز تحقیق التراث، ۱۳۹۴، ۱۰۵۳ص، تحقیق عایشه عبدالرحمن.

[هدیه العارفين ۱/۶۵۴؛ زرکلی اعلام ۴/۳۶۹؛ بروکلیمان ۱/ص ۴۴۱ و ۱/

[۳۵۹] و ۴۴۰؛ الاوقاف العامة بغداد ۱/۲۶۹]

برسائل و ابتدا از معرفت انسان کردیم ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طیب

طهرانی (نجم الحكماء)، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۳ گک (۳۷-۳۹)، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۲۰/۵×۱۳/۵ سم [ف: ۱۴-۲۱۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۹/۶

آغاز: برابر ۲؛ انجام: ایدرویش این رساله را در کوه ابراهیم در ابرقو جمع کردم و نوشتم در آخر شهر رمضان سنه احدی و

تسعین و ستمایه، باید که این رساله را عزیز داری ... علی ید ... محمد جواد الطیب الملقب به نجم الحكماء فی ربيع الثاني ۱۳۱۴

این رساله نیز با دگرگونی‌هایی مطابقت دارد با (ص ۱۵-۳۵) همان مجموعه چاپ ۱۳۴۱ (فهرست کتابخانه ملی ۸۸: ۱)؛ خط:

شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین الطیب طهرانی (نجم الحكماء)، تا: ۱۳۱۴ق، جلد: تیماج، ۵ گک (۳۹-۴۳)، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۲۰/۵×۱۳/۵ سم [ف: ۱۴-۲۱۳]

● **معرفة الانسان / فلسفه / عربی**

ma'rifat-ul insān

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، - ۷۳۶ قمری
'abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (-1336)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۶/۱۳-طباطبائی

آغاز: لما اقتضى حکمسلطنة الذات الازلیة و الصفات العلیه بسط مملكة الالوهیه؛ انجام: فافهم فانه اصل کبیر یتفرع علیه فهم کثیر من الحقایق.

بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ ص (۲۲۲ر)،

اندازه: ۲۲×۱۳ سم [ف: ۲۲-۷۶]

● **معرفة انسان و کیفیت مراتب و مقامات او / عرفان و**

تصوف / فارسی

ma'refat-e ensān va keyfīyat-e marāteb va maqāmāt-e īv

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۹۹/۷

آغاز: بسمله و به نستعین الحمد لله الذی طلعت من سحر نوره جواهر الاعیان ... و بعد فهذه رسالة فی معرفة الانسان و کیفیه مراتبه و مقاماته ... بدان ای طالب حق و ای سالک راه یقین که عالم ... ظل حق است؛ انجام: و این شهود جمع اولیا و اقطاب بود و السلام.

بی‌ک، تا: قرن ۸ و ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳ گک (۱۱۸-۱۲۰)

[۲۲۷۸-۱۱] سم ۱۷×۱۳ [ف: ۱۱-۲۲۷۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۹-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۹]

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد سی؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276268

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳

۱۴۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۵]

20c)

تاریخ تألیف: اوایل رجب ۱۲۹۲
منظومه ای است در علم صرف حدود ۲۷۰ بیت.

● **التصريف = رسالة في الصرف / صرف / عربی**
at-tašrīf = r.-un fi-š šarf

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۳۵/۳

اصفهانى، حسن بن ابراهيم
esfahānī, hasan ebn-e ebrāhīm
با سر عناوین «باب»: باب اول، در تصاریف فعل، در یک
«مقدمه» و چند «مقصد». مقدمه در چند فصل.

آغاز: قال سمي المصطفى والمجتبا xx معتصما بالادباء والنجباء
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن ملاقنبر علی بن محم حسن بن
احمد بن محمود زنجانی (ناظم)، تا: پنجشنبه سلخ ذیقعد
۱۲۹۴ق، جا: رشت، مدرسه حاج علی اکبر؛ جلد: تیماج مشکى،
۱۱گ (۴۶-۵۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳۱-۷۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۷/۲

آغاز: بسملة. حمدله، صلوات. و بعد، يقول العبد الاثيم الجاني
حسن بن ابراهيم الاصفهاني، انه روى عن سيدنا و مولانا؛ **انجام**:
موجود (نانویس مانده): و تصريفها كما مر. و اما الياثي منه
خط: نستعليق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ ۱۴گ
(۱۰۹-۱۲۲پ) [ف: ۱-۵۶]

● **تصريف / صرف / فارسی**

tasrīf

اردبیلی، محمد علی بن یعقوب، ق ۱۴ قمری
ardabīlī, mohammad 'alī ebn-e ya'qūb (- 20c)

● **تصريف / صرف / ترکی**

صیغه های افعال (نصر) را در باب های مختلف مجدول به ترکی
گزارش کرده است.

رساله مختصری است که گویا هنگام درس خواندن مؤلف در
این علم نوشته شده و از تعریف ها شروع شده پس از آن ابواب
مجرد و مزید را می آورد، با توضیحاتی در حاشیه کتاب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۰

آغاز: بدانکه عربان زبر را فتحه می گویند هر حرفی که فتحه دارد
او را مفتوح می گویند؛ **انجام**: تصريف اسم مفعول مستقصی
مستقصياً مستقصون مستقصية مستقصيتان مستقصيات
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سلخ جمادی الاول ۱۳۳۲ق؛ جلد:
گالینگور قرمز، ۲۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۳۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۲۲/۱

آغاز: نصر فعل ماضی بناء معلوم مفرد مذکر غائب معناسی یردم
ابتدی بر غائب ارکچمش زمانده
خط: نسخ، کا: سید محمد بن شیخ عبدالکریم حسینی بلخی
نقشبندی، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکى، ۱۶گ (۳-
۱۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۷-۲۴۱]

● **تصريف / صرف / فارسی و عربی**

tasrīf

کازرونی، محمد تقی بن محمد شفیع، ۱۳۰۵-۱۴ قمری
kāzeronī, mohammad taqī ebn-e mohammad šafi'
(1888 - 20c)

● **التصريف = صرف مير (ترجمه) / صرف / عربی**
at-tašrīf = sarf-e mīr (t.)

وابسته به: صرف میر؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

رساله مفصلی است در علم صرف که مؤلف با توجه به
کتاب های زمخشری و الفیه ابن مالک و عوامل فی النحو نگاشته
است.

۱. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۵۵/۶

آغاز: اعلم ان كلمات العرب لا تخلو عن ثلاثة اقسام اسم و فعل و
حرف؛ **انجام**: اسم الآلة نحو ناصر منصور منصر منصار
ترجمه تحت اللفظی است از رساله صرف میر سید شریف
گرگانی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: **انجام**؛ جلد:
تیماج مشکى، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۹]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۳۷

آغاز: باشد هر یک را بر حد خود لازم است دانستن آنها را هر
یک بر حد خودش به لسانی که مصطلح در میان علماء است؛
انجام: و گاهی می آید مصدر از برای عدد مثل ضربت ضربه یعنی
زدن من زدن واحدی یعنی یک ضربت
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و **انجام**؛ اهدایی: حاج
حسن جلیلی (شیراز)، ۱۳۵۵؛ جلد: مقوا مشکى عطف پارچه،

۲. کورمانشاه؛ میبیدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۳۳/۲

آغاز: اعلم أن كلمات العرب لا تخلو عن ثلاثة اقسام
ترجمه صرف میر معروف می باشد و در این نسخه ناتمام است؛
بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکى عطف قهوه ای، ۱۱گ
(۱۳-۲۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹۴]

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

نسخه اصل؛ محشی، مقابله شده؛ تملک: عیسی ماهر بن محمد
مفتی قونیه در ۱۱۳۴ [نشریه: ۲-۱۴۹]

● حاشیه شرح مفتاح العلوم / بلاغت / عربی
hāshiyat-u š.-i miftāḥ-il 'ulūm

خطایی، عثمان بن عبدالله، - ۹۰۱ قمری
xatāyī, 'osmān ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1496)
وابسته به: المصباح فی شرح المفتاح = شرح مفتاح العلوم؛
جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

میر سید شریف جرجانی بر مفتاح العلوم سکاکی شرحی
می نویسد که بسیار عالمانه و مورد پسند فاضلان زمان می افتد بر
این شرح حواشی چندی نوشته می شود که از آن جمله است این
حاشیه یعنی حاشیه خطائی.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۱۴/۲

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالمجید حسینی، تا: ۱۰ رمضان
۹۶۲ق [ف: ۳-۴۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۰/۲

آغاز: بسمله، صلواته علی محمد و اله و صجبه و سلم ... الحمد؛
انجام: لمخالفة الاصل يستدعی نکتة ...
خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، نخودی،
جلد: مقوایی گالینگور ارغوانی، ۲۰۶ص (۲۱۹-آخر)، ۱۸اسطر
(۱۲×۸)، اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [ف: ۹-۲۴۷]

● حاشیه شرح مفتاح العلوم = الحاشیه علی مبحث

تقدیم المسند / معانی بیان / عربی

hāshiyat-u š.-i miftāḥ-il 'ulūm = al-hāshiyat 'alā mabḥaṭ-
i taqdīm-il musnad

لاری، رضی الدین عبدالغفور، - ۹۱۲ قمری
lārī, razī-od-dīn 'abd-ol-qafūr (- 1507)
وابسته به: مفتاح العلوم؛ سکاکی، یوسف بن ابی بکر (۵۵۵-۶۲۶)
حاشیه تحقیقی بسیار کوتاهی است با رد و ایراد بر یک بحث
معانی و بیان یکی از شروح مفتاح العلوم سکاکی. نام مؤلف در
فهرست مخطوطات سلیمانیه (۴۳۳/۱) عبدالغفور لاری ذکر شده
است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۱۷

آغاز: و باسمه سبحانه قوله و فیه نظر لانه ان اراد بالخبر الفعلی هنا
الفعل المنفی الخ ان جعل النفی جزء للمسند فذلک تأویله قدس
سره و یلزمه عدم الفرق بین المثالین؛ انجام: کان هناك نزاع واحد
واحد التخصیصین للرد و الاخر للتسلیم.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛
کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹ص، ۱۹ سطر، اندازه:

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۳

آغاز: الحمد هو الثناء بالسان علی قصد التعظیم؛ انجام: الموفق
بالصواب - تم السفر الثاني و يتلوه فی السفر الثالث
شارح آن جاربردی است ولی محشی آن معلوم نیست. جلد دوم؛
خط: نسخ، کا: ابوتراب حسینی سلامی، بی تا، برای شمسا میزرا
محمد علی حسینی؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکر، جلد: مقوا یا
تیماج مشکی، ۲۰۴گ، ۲۵ سطر (۱۶/۵×۸)، اندازه: ۲۲/۵×۱۳سم
[ف: ۱-۱۱۳]

● حاشیه شرح المفتاح / معانی بیان / عربی

hāshiyat-u š.-il miftāḥ

قاضی زاده، احمد بن محمود، - ۹۸۸ قمری
qāzī-zāde, ahmad ebn-e mahmūd (- 1581)

وابسته به: المصباح فی شرح المفتاح = شرح مفتاح العلوم؛
جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)
حاشیه ای است بر شرح المفتاح میر سید شریف جرجانی که با
عناوین «قال الفاضل الشریف و أقول» به رشته تحریر در آمده
است. نسخه ای از این حاشیه در کتابخانه شهر برلن آلمان
نگهداری می شود.
[جامع الشروح و الحواشی ۲۰۶۷/۳؛ فهرست کتابخانه برلن ۳۹۰/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۳۴

آغاز: بسمله، قال الفاضل الشریف رتب كتابه علی ثلاثة أقسام و
أردفها بتكملة و فنین، أقول: الظاهر من كلامه هذا، أن يكون
التكملة و الفنان خارجه عن الأقسام الثلاثة اذ لا يتصور؛ انجام: و
لعمري ان ذلك البعض قد صدق فی قوله و مفاسد قلة التأمل مما
يضيق عنها نطاق البيان و لكنه انما يناسب حال نفسه و کم من
غائب قولاً صحيحاً و افته من الفهم السقیم ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، دارای سرلوح
مرصع زیبا، مجدول؛ تملک: ابوبکر بن مصطفی کردی به تاریخ
۱۱۵۷؛ عبدالعزیز بن حسین خالصی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج
قهوه ای، ۱۷۴گ، ۱۹ سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۲۰×۱۳/۵سم [ف:
۳۹-۴۱۶]

● حاشیه شرح مفتاح العلوم / معانی بیان / عربی

hāshiyat-u š.-i miftāḥ-il 'ulūm

مصنفک، علی بن محمد، ۸۰۳ - ۸۷۵ قمری
mosannefak, 'alī ebn-e mohammad (1401 - 1471)

وابسته به: شرح مفتاح العلوم؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-
۷۹۲)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۶۸۳

خط: نسخ ترکی، کا: محمد بن ستان پاشا، تا: قرن ۱۱؛ از روی

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وابسته به: شرح مختصر الاصول = شرح مختصر المنتهی؛
عبداللین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)
[الذریعه ۷۵/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۲۷

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله
الطاهرین ... فی الحاشیه انما قبل بظاهره الخ، و ایضاً علی تقدیر؛
انجام: و علی خلفائه الاثنی عشر، المصطفین من بین البریه ما
يستنبط الاحکام من الادله الشرعیه و یتفرع علی الاصول المسائل
الفقهیه

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه مد ظله»؛
مهر: «عبده الراجی نعمت الله الحسینی ۱۲۲۱»، «بنده آل محمد
تقی»؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۱ گ، ۲۱ سطر
(۲۱×۸)، اندازه: ۱۴×۲۶ سم [ف: ۱۱ - ۲۴۵]

۲. قم؛ مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۳۷/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ملا حسن کسمانی رشتی، تا:
دوشنبه ۲۸ شوال ۱۲۱۰ق؛ ۹ گ، (۱۲۰-۱۲۸ار)، ۲۰ سطر، اندازه:
۱۴×۲۲/۵ سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

● حاشیه شرح مختصر الاصول / اصول فقه / عربی

hāshiyat-u š.-i muxtaṣar-il usūl

ساجقلی زاده، محمد بن ابی بکر، - ۱۱۵۰ قمری

sāčqolī-zāde, mohammad ebn-e abī-bakr (- 1738)

وابسته به: حاشیه شرح مختصر الاصول = حاشیه شرح المختصر
= حاشیه شرح مختصر المنتهی = شرح الشرح؛ جرجانی، علی بن
محمد (۷۴۰-۸۱۶)

به درخواست: احمد سید حازم نوشهری و یملیخا اسیری آمدی
تاریخ تألیف: ۱۱۴۴ق

«منتهی السؤل و الأمل فی علمی الاصول و الجدل» از ابن
الحاجب (-۶۴۶ق) را خودش اختصار نموده و این مختصر
شهرت فراوانی پیدا کرد و از جمله شروحی که بر آن نوشته
شده شرح میر سید شریف گرگانی است که ساجقلی زاده این
حاشیه را بر آن نوشته است.

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۹/۴

آغاز: يقول البائس الفقیر ... أن أفید لهما حاشیه جرجانی علی
شرح مختصر المنتهی و استعفیتهما من افادتهما؛ انجام: ففی
الضمیر فی قول التنقیح و حکم ای حکم الاجتهاد غلبه الظن
استخدام فاعرف.

خط: نسخ، کا: یوسف کلیس بن علی، تا: ۱۱۴۷ق؛ جلد: تیماج

بخش کوتاهی از حاشیه شیروانی، از مبحث علائم مجاز تا مبحث
حسن و قبح؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ محشی با
امضای «منه مد ظله العالی»؛ تملک: مرتضی بن اسماعیل موسوی،
جعفر بن محمد، اسدالله همراه با مهر «الراجی الی الله ابن عبدالله،
اسدالله» (بیضی)؛ مهر: «محمد فخر بشر، الراجی الی الله ابن محمد،
۱۲۳۹» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا یا روکش
کاغذی نخودی، ۱۳۶ گ، ۱۹ سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۲۰×۱۲ سم
[ف: ۱۳ - ۴۲۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۳۹

خط: شکسته، نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ:
فستقی، جلد: رویه پارچه گلدار، ۱۹۴ گ، ۱۸ سطر، اندازه:
۱۵/۱×۲۱ سم [ف: ۱ - ۱۷۳]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۶

آغاز: برابر؛ انجام: فساد ظاهر اذا لا مانع منه الا الدور و قد علم
رفعه

خط: نسخ، بی کاه، تا: حدود قرن ۱۳؛ نسخه از آن ورثه شیخ علی
خادم آستانه مبارکه سیدالشهدا نزد عبدالجلیل کرمانشاهی عاریه
بوده و بعدها از همان ورثه خریده و توسط عبدالاحد بن ملا
عبدالجلیل در ۱۲۴۰ وقف اولاد شده؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد:
تیماج عنابی، ۲۲۵ گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹ سم [ف: ۹۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۸

آغاز: برابر؛ انجام: و ایضا فائده الاخبار لاینحصر فی العلم
بمضمونه فتأمل والجواب
از مبحث مجاز تا اواسط مبحث حقیقه و مجاز شرعی؛ خط: نسخ،
بی کاه، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مولف؛ ۵۹ گ، ۱۸ سطر،
اندازه: ۱۳×۱۹ سم [ف: ۶ - ۲۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۷

آغاز: بل انه لا یحکم بانه حسن او قبیح فی حکم الله یعنی بل نعنی
به؛ انجام: بدون تعرض بشی آخر فلیتأمل.
از اول مبحث احکام تا اوایل مبحث مقدمه واجب؛ خط: نسخ،
بی کاه، تا: احتمالاً در عصر مؤلف؛ محشی به حواشی مؤلف؛
۱۴۶ گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹ سم [ف: ۶ - ۲۷]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۵۲

آغاز: برابر؛ انجام: یدالله علی الجماعه
خط: نسخ، بی کاه، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبده محمد صالح
الحسینی»، «علی الله فی کل الامور توکلی عبده محمد طاهر»؛
اهدایی: مهدی طاهری؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی روکش
گالینگور مشکی، ۲۵۴ گ، ۱۴ سطر (۱۳×۶/۵)، اندازه: ۲۰×۱۳ سم
[ف: ۵ - ۱۶۵۹]

● حاشیه شرح مختصر الاصول / اصول فقه / عربی

hāshiyat-u š.-i muxtaṣar-il usūl

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

● **تعلیقہ در بیان مفعول مطلق کسحا / نحو / فارسی**

ta'liq-e dar bayān-e maf'ūl-e motlaq-e kašhā

قزوینی، عبدالنبی بن محمد تقی، ۱۱۲۵-۱۱۹۷ قمری
qazvīnī, 'abd-on-nabī ebn-e mohammad taqī (1713 -
1783)

از عبدالنبی (گویا قزوینی قرن ۱۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۹/۱۰۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالنبی، تا: قرن ۱۲؛ اص (۱۹۵)

[مختصر ف: ۱۸۲]

● **تعلیقہ در فقہ / فقہ / عربی**

ta'liq-e dar feqh

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۹۳

آغاز: بدوام بقائه عبدالله بن احمد بن محمود النسفی و هو منسوب
الی نسف و هو بلدة من تركستان غفرله؛ **انجام**: الخصومة و
القضاء بالحق من اقوى الفرائض بعد الايمان
موجودی شامل کتاب طهارت تا کتاب حواله می باشد؛ خط:
نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: خرداد
۱۳۷۲، کاخذ: حنایی کم آهار، جلد: مقوا با عطف میسن قهوه ای،
۲۰۸ گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۳×۱۹ سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۵۱]● **تعلیقہ رسالہ چرخیه / طبیعیات / فارسی**

ta'liq-e r.-ye čarxiye

خلخالی خوجینی، محمد صالح، ق ۱۲ قمری
xalxālī xūjīnī, mohammad sāleh (- 18c)

وابسته به: چرخیه؛ زنگنه، نظر علی

تاریخ تألیف: ۱۱۷۶ ق

رساله چرخیه که در شرح چرخ محمد آقای فرانسوی پاریزی
(پاریسی) و به وسیله نظر علیخان زنگنه تدوین شده است. این
رساله چون واجد مسائل علم طبیعی قدیم است و با توجه به آنها
نظر علیخان به مشکل و تبیین چرخ پرداخت لذا ایجاب می کرد
که باز مسائل فلسفی مطروح در آن مورد گفتگو واقع و روی
آن تصمیم‌هایی گرفته شود. خلخالی در این تعلیقہ نظریاتی
نسبت به نظر نظر علیخان ابراز و در مسائل مردد تصمیماتی جز
آنچه نظر گرفته می گیرد. (عبدالله انوار)

[دنا ۶۰۳]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۰۴/۶

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی محمد
و آله الطاهرین اما؛ **انجام**: کیفیت آن برداعی معلوم نیست
متعرض جواب نشده ام، حرره العبد الاحقر ابن محمد سعید محمدانجام: و لم يقع فی الكتاب العزیز یاء ساکنه قبلها فتحه و بعدها
نحو اخشی. با هند انتھی ذلک و الله تعالی اعلم بالصواب ...
[دنا ۶۰۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عثمان بن محمد بن محمد جزری، تا: قرن ۱۰؛
کاخذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای، ۶۵ص (۲-۶۶)، اندازه:
۱۳×۱۸سم [ستا: ف: ۲-۱۱۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور سیاه، ۱۳ص
(۱۳۰-۱۴۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۵×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۱۵]

← تعلیقہ تہذیب الاحکام ← حاشیة تہذیب الاحکام

● **تعلیقہ توییحیہ / فارسی**

ta'liq-e ye towbixiye

از عقلاء سالف

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۰۱۲

بی کا، بی تا؛ جلد: چرم سرخ، اص (۲۵۶)، اندازه: ۲۵×۱۲سم [ف:
۴۷/۱ - ۱۴۰]● **تعلیقہ حاشیة الکشاف / تفسیر / عربی**

ta'liqat-u ḥašīyat-il kaššāf

حسنی نسابه، جمال الدین احمد

hasanī-ye nassāba, jamāl-od-dīn ahmad

وابسته به: حاشیة الکشاف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
وی در این حاشیہ قسمت اندکی از حاشیہ سید شریف را مورد
گفتگو و نقد قرار داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۴۶/۲

آغاز: قوله فضلان يقع، فضلا کلمة يتوسط بين كلامين مثبتين
اومتفین یشر کان فی امر احدہما اعلی من الاخر و یراد بثبوت ...
علی سبیل الاولیو؛ **انجام**: اعترفا و علی مواید عواید ہما عکفنا و
حول کعبۃ نصانیفہما سعینا و طفنا انتھی کلام السید الفاضل
الکامل المتفنن جمال العرب قوڈۃ ائمة الادب جمال الملة و الدین

احمد الحسنی النسابة روح الله تعالی روحه

خط: نسخ، کا: عبد الکریم بن محمد بن مولا عبد الکریم، تا:
۸۳۱ق؛ کاخذ: اصفہانی شکر، جلد: تیماج با ترنج و نیم ترنج،
اص (۱۸۰-۱۸۲)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۷×۱۸سم [ف: ۹-۱۱۰]

فہرستگان: نسخہ های خطی ایران (فخا)؛ جلد ہشتم؛ بہ کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

● حاشیه‌ی صلاة الیومیة / فقه / عربی

hāšīyat-u šalāt-il yawmīya

تبریزی، محمد شفیع بن محمد جعفر، ق ۱۳ قمری
Tabrīzī, mohammad šafi' ebn-e mohammad ja'far (-
19c)

وابسته به: فقه الصلاة = الصلاة الیومیة؛ رشتی، کاظم بن قاسم
(۱۲۱۲-۱۲۵۹)

شرحی است بر رساله «الصلاة الیومیة» تألیف سید کاظم رشتی
که با عناوین «قال، قال» در یک «مقدمه»، سه «باب» و «خاتمه» به
شرح آن پرداخته است.

قم: مرعشی؛ شماره نسخه: ۱/۱۹۹۰

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فبقول: ... ان جماعة من
الاجاب و خلص الاصحاب سالوا عنی ان اکتب رسالة فی بیان
احکام الصلاة و الصیام و ما یتعلق بهما؛ **انجام**: فاذا بلغ المائة تشفع
فی سبعین من اهل بیته و جيرانه و معاونه و هذا آخر ما اردنا ايراده
فی هذه العجالة من المسائل الضرورية ...

خط: نسخ، بی‌ک، تا: حدود قرن ۱۳؛ مصحح، محشی کاغذ:
فزونگی، ۵۳گ (پ-۵۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵x۸/۵سم [ف:
۲۷-۶۷۷]

● حاشیه‌ی صیغ العقود / فقه / فارسی

hāšīye sīyaq-ol 'oqūd

قزوینی، علی بن اسماعیل، - ۱۲۹۸ قمری
qazvīnī, 'alī ebn-e esmā'il (- 1881)

وابسته به: صیغ العقود؛ قزوینی، علی بن محمد (۱۲۰۹-۱۲۹۰)
مجموعه حدود هفتاد حاشیه بر کتاب صیغ العقود ملا علی
قزوینی قارپوزآبادی می‌باشد که بر مواضع مختلفه کتاب در
اواخر عمر شریف نوشته‌اند.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۹۱

آغاز: مشروعیت عقد جزیه با سه طایفه مزبوره و اخذ جزیه از آنها
در زمان غیبت امام (ع) معلوم و ثابت نیست؛ **انجام**: گفته نشود
که این حکم از اصول دین است و مقوله خبر واحد است و خبر
واحد در اصول دین حجت نیست زیرا که در جواب میگوئیم که
این شبهه متذفع است به مقوله بودن روایت که منبع آن اینست
که این روایت عند فقهای امامیه متلقى به قبول است و به این سبب
مقطوع الصدور میشود به واسطه و به واسطه قطع به صدور آن از
حکم خبر واحد خارج میشود و به آن حکم اصولی نیز ثابت
است، و الله اعلم بحقائق الامور.

خط: نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا؛ نسخه در حاشیه کتاب صیغ العقود
چاپی تحریر شده و به خط کاتب نامعلوم و احتمال می‌رود از
روی نسخه مصنف نوشته شده باشد [ف: ۲-۱۹۶]

● حاشیه‌ی صیغ العقود / فقه / فارسی

hāšīyat-uš šarf

حاشیه مزجی مختصری است بر یک کتاب صرفی. از عناوین
«اعلم، فان قلت -اجیب» و گاهی «قوله -قوله» استفاده کرده
است. از شرح شافیه نظام و شرح مختصر الکفایة کسائی یاد
کرده و برخی از امثله را به فارسی ترجمه نموده است. متن
کتاب دارای هفت باب بوده است.

قم: مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۹۹

آغاز: علی المیم القوی هذا استیناف لیان قلب الواو میما فی الثنیة
فکان فی الثنیة الجمع محل لاعلیها وقیل هذا؛ **انجام**: وذان للثنیة
حالة الرفع وذن حالة النصب والجر فالواحد منها ... مع موضع
برائه وقیل قد فرموا فی الثنیة حتی یقع الفتحة علی المیم
خط: نسخ، بی‌ک، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه:
۱۲x۱۸سم [ف مخ: ۲-۷۲۲]

● ✓ حاشیه صرف میر / صرف / فارسی

hāšīye-ye sarf-e mīr

وابسته به: صرف میر؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)
حاشیه‌ای است مختصر بر «صرف میر» میر سید شریف جرجانی
که با عناوین «قوله، اقول» بر گزار شده است.

قم: مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۵۸

آغاز: بسمله قوله: کلمات لغت عرب بر سه گونه است اسم است
وفعل است وحرف اقول: لغت وزبان در اصطلاح هر طایفه معین
ومخصوص همان طایفه می‌شود؛ **انجام**: هوی بود یاء متحرک
بود ماقبل مفتوح سپس قلب به الف شد سپس اگر منقلب بشود
عین نیز به الف جمع می‌شود ودو اعلال جایز نیست مگر در مقام
ضرورت ...

خط: نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا؛ افتادگی: **انجام**؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، ۱۰
سطر، اندازه: ۱۱x۱۷سم [ف مخ: ۲-۷۲۲]

← حاشیه‌ی الصغیر < شرح خطبة الزوراء (الصلوة منه علی المرتبة
الجامعة)

● حاشیه‌ی الصفیحة الاسطرلابیة / اسطرلاب / عربی

hāšīyat-uš šafīḥat-il usṭurlābiya

وابسته به: الصفیحة الاسطرلابیة = الصفیحة = صفیحة الامکان؛
شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۴/۱۰

خط: تحریری، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ ۱۲ص (۱۴۳-۱۵۴ هامش)
[مختصر ف: ۲۹۰-]

← حاشیه‌ی صلاة الجمعة < صلاة الجمعة

فرستگان: نسخ‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

انجام: فکذلک لان مقتضى الطبيعة الواحدة لا تختلف
خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی:
وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۹۲ گ، ۱۷ سطر
(۱۲×۸)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵ سم [ف: ۳-۸۹۹] و [نشریه: ۴-۳۸۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲۵

آغاز: احسن ما یفتح به الکلام و احق ما یتنتج؛ انجام: انه
لابأس بذكره فی علم البديع لانا لا ... ذلك بل هو محتمل و
الاستدلال بالمحتمل لا یتم.
خط: نستعلیق، بی کاء، بی تا؛ جلد: مقوا یا عطف تیماج، ۱۵۳ گ،
۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸ سم [ف: ۱-۲۲-۳۳]

● **حاشیه شرح المواقف / کلام و اعتقادات / عربی**
hāshiyat-u š.-il mawāqif

شیروانی، کمال الدین مسعود، - ۹۰۵ قمری
šīrvānī, kamāl-od-dīn mas'ūd (- 1500)
وابسته به: شرح المواقف السلطانية = شرح مواقف؛ جرجانی،
علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
حاشیه ای است از ملا مسعود شیروانی بر شرح مواقف میر سید
شریف.
آغاز: قوله عند القائل یؤید أن الحكماء حاکمون بأن واجب
الوجود عبارة عن الوجود البحث فليس هناك ماهية معروضة
للوجود ...
[کشف الظنون ۱۸۹۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۵۰
آغاز: الممكن كذلك بل قالوا بذلك اذ عندهم التحقيق اعم من
الوجود كالثبوت؛ انجام: فی صدور اثر واحد و يتوسط آله یصدر
عنه اثر آخر فیصدر عن المبدأ المذكور آثار متعدده بعضها عن
تلك المبدأ بلا واسطه.
الهیات؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛
کاغذ: شکری، جلد: تیماج قهوه ای، ۲۱۶ ص، ۲۳ سطر، اندازه:
۱۲/۵×۱۸ سم [ف: ۱۰-۱۵۱۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۷۴/۱
آغاز: برابر؛ انجام: بالوجود الذهنی حتی یلزم من تصور الوجود
فی الذهن فیلزم من ذلك اجتماع المثلین فی النفس احدهما
وجودها الذي یوجد له و الثاني ما هو.
از «المواقف الثاني فی الامور العامة» تا «المقصد الثاني من المرصد
الخامس فی العلة و المعلول»؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: ربيع الثاني
۱۵۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج آبی، ۲۵۲ ص (۲-۲۵۳)، ۲۱
سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵ سم [ف: ۲۶-۶۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳۰
آغاز: برابر؛ انجام: يعرف بادنی التفات.
بخش امور عامه تا اواخر مبحث علت و معلول (موقف ثانی)

خط: نستعلیق، کاء: محمد بن عبد الجبار تاشکندی، تا: ۹۹۱ ق، جا:
سمرقند؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۵ سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۲]
۲. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۱۹
خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷-۶۹۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۲۴
آغاز: بسمله، الحمد لله الذي تولت الافهام فی کبرياء ذاته و
تحریرت؛ انجام: و نصف کراس فی يوم الجمعة ثامن عشر شهر ...
خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۳
سطر (۱۶×۸)، اندازه: ۱۶×۲۴ سم [رایانه]
۴. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۱۳۰

آغاز: بسملة. الحمد لله الذي تولت الأفهام فی کبرياء ذاته و
تحریرت الأوهام؛ انجام: فالسمية باعتبار هذا المتضمن. و لیکن هذا
آخر ما أردنا إیراده ... علی ساکنها السلام
خط: نسخ، بی کاء، بی تا؛ در ذیقعه ۱۰۱۲ ق علم الله بن عبدالرزاق
آن را به شیخ ابوتراب بن زین العابدین هدیه کرده است؛
ملاحظه ای به خط و توقيع ملا عبدالرزاق؛ واقف: عبدالسمع؛ ۲۳
سطر (۱۶×۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵ سم [تراثنا: س ۱-۱۱۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۹۱
آغاز: بسمله، و به العون و القوة. حمد له. صلاة. قوله فیسمل اولاً
تیمنا فان قلت لیس للبسملة مدخل فی الاشارة المذكور لان
البسملة مما یطرد فی اول کل کتاب من کل فم؛ انجام: فالسمية
باعتبار هذا المتضمن و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی حواشی
المواقف نسال الله تعالی ان يجعله خالصاً لوجهه الکریم انه هو البر
الرحیم و ان ینفع به المخلصین و نجعله ذخر الیوم الدین و الحمد
الله رب العالمین.

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۱؛ واقف: دختر میرزا محمد علی،
رجب ۱۱۸۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۵۸ گ، ۲۹ سطر
(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۶ سم [ف: ۱۶-۳۳۴]
۶. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸؛ فیاض
خط: نستعلیق، بی کاء، بی تا؛ کاغذ نخودی و حنایی، جلد: تیماج،
۲۱ سطر (۷/۵×۱۳)، قطع: پستی [ف: ۴۹]

● **حاشیه شرح المواقف / کلام و اعتقادات / عربی**
hāshiyat-u š.-il mawāqif

خواجه زاده، مصطفی بن یوسف، - ۸۹۳ قمری
xāje-zāde, mostafā ebn-e yūsof (- 1488)
وابسته به: شرح المواقف السلطانية = شرح مواقف؛ جرجانی،
علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
حاشیه مختصری با عناوین «قوله» و «قوله» بر شرح میر سید شریف
گرگانی بر کتاب المواقف قاضی عضدالدین ایچی (۷۵۶ ق)
است.
[کشف الظنون ۱۸۹۲/۲]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۲۱

فرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۳

آغاز: قوله يبدأ ... الى اخراج انما بدى بذلك لانه يقدم به الحياة على حاجت فكذا بعد الموت اتمنى انظر هذا التعليل مع قوله الات اما ما تعلق الفرما الى اخر؛ **انجام**: قديهم التحريم فيما لامشقة فيه بوجه كما من ترك تناول دينار على طرف ثوبه او بالقرب منه او ضم له عليه ونحو ذلك وهو ظاهر جدا فليتامل جزء سوم (فرائض) را دارد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ تاریخ تملک ۱۰۲۵ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳۴۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف مخ: ۲-۷۱۹]

حاشیه شرح المواقف < تعریف علم الکلام

● **حاشیه شرح المواقف / کلام و اعتقادات / عربی**
hāshiyat-u š.-il mawāqif

طوسی، علی بن محمد، - ۸۷۷ قمری
tūsī, 'alī ebn-e mohammad (- 1473)
وابسته به: شرح المواقف السلطانية = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
حاشیه بر شرح از سید شریف گرگانی است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۸

آغاز: قوله و کرم بنی آدم نوع الانسان؛ **انجام**: وان کان الثانی اقوی تمت
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: شیخ محمد باقر، ۱۱۷۶؛ ۵۱گ، ۲۱ سطر [الفبائی ف: -۲۰۳]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۸۴/۲

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۳ص (۲۶۸-۳۲۰)، ۱۶ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۸×۱۳سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۴۷]

● **حاشیه شرح المواقف / کلام و اعتقادات / عربی**
hāshiyat-u š.-il mawāqif

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ - ۸۸۶ قمری
ebn-e fannārī, hasan ebn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

وابسته به: شرح المواقف السلطانية = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

عبدالدین عبدالرحمن بن احمد ایچی (- ۷۵۶) کتاب موجزی در کلام نوشته به نام مواقف، که میرسید شریف جرجانی بر آن شروحن نگاشته و مولی حسن چلبی بن محمد شاه فناری بر آن حاشیه‌ای دارد که همین کتاب باشد.

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۴

آغاز: قوله المد، اردف التسمية بالتحميد

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى، ۱۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۱۳سم [ف مخ: ۲-۷۱۸]

● **حاشیه شرح منهج الطلاب / فقه / عربی**

hāshiyat-u š.-i minhaj-iṭ ṭullāb

زیادی، علی بن یحیی، - ۱۰۲۴ قمری
zīyādī, 'alī ebn-e yahyā (- 1615)

وابسته به: فتح الوهاب بشرح منهج الطلاب؛ انصاری، زکریا بن محمد (۸۲۶-۹۲۶)

حاشیه بر کتاب الفرائض شرح منهج ابویحیی زکریا انصاری است که با عنوان «قوله، قوله» نوشته شده است.

آغاز: بسملة کتاب الفرائض قوله فغلبت علی غیرها ای لفضلها بتقدیر الشارح

انجام: قوله و هو الازالة او النقل سمي بها المعنى المراد لازالة او تغيير ما صحت ... او لانتقال المال من وارث الى وارث انتهى شرح التحرير للمصنف تم [كشف الظنون ۷۵۴/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله مازندرانی، تا: دهه اول جمادی الثانی ۱۳۲۳ق، جلد: چرم قهوه‌ای، ۲گ (۶-۷پ)، ۸ سطر، اندازه: ۲۱/۷×۱۶/۹سم [ف: ۴۳-۲۱۲]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

حاشیه فرائض شرح منهاج؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج، ۷گ (۴۷-۵۳پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۳×۱۶سم [ف: ۱-۴۵۰]

● **حاشیه شرح منهج الوصول الى تخریج الفصول /**

فقه / عربی

hāshiyat-u š.-i minhaj-il wuṣūl ilā taxrīj-il fuṣūl

عبادی، احمد بن قاسم، - ۹۹۴ قمری
'ebādī, ahmad ebn-e qāsem (- 1586)

وابسته به: شرح المنهج؛ انصاری، زکریا بن محمد (۸۲۶-۹۲۶)
«الفصول المهمة فی موارث الامة» تألیف شهاب الدین احمد بن الهائم (-۸۸۷ق) را قاضی زکریا انصاری شافعی دو بار شرح کرده است که به عنوان‌های «شرح فصول کبیر و صغیر» معروف هستند و این کتاب حاشیه‌ای است بر یکی از آنها که با عناوین «قوله، اقول» برگزار شده است.

[كشف الظنون ۱۲۷۱/۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۴۶

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

چغمینی. این حاشیه را وی در رد بر حاشیه مولی جلال دوانی بر شرح قاضی زاده نگاشته و غالباً پس از نقل پاره‌ای از شرح ملخص، سختی از دوانی را با عنوان «قیل» نقل و با همان عبارات و شیوه شناخته شده از او (در حواشی تجرید و دیگر ردود) به خرده‌گیری بر دوانی می‌پردازد. غیاث‌الدین منصور در این رساله از معارج خود و نیز از محمد بن علی بن حسین حمادی منجم (مؤلف شرح بر تذکره نصیریه) یاد و فرضیه او را در عدد افلاک (تجویز انحصار افلاک در دو یا یک فلک) رد می‌کند. آغاز: بسمله. بعد حمدالله علی توفیقه ... یقول ... غیاث المشهور بمنصور: انی مجیب الی ما سئلنی بعض اجبتی من طرف من شرح الملخص ... منبها علی فساد توهمات ... الدوانی ... [الدریعه ۱۳۲/۶؛ الفلک و التنجیم ۶۳؛ معجم المؤلفین ۱۹/۱۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۰/۴

آغاز: برابر؛ انجام: قوله كان انحداء به ازید اقول لایخفی ... ان هذا يحتاج الی زیادة تبیین و ایضاح ... و المحقق الطوسی تصدی تبیین ان الماء الذی یسعه الاناء و هو فی قعر بئر اکثر من ماء یسعه و هو علی موضع مرتفع کراس جبل فی مقالة نقلها بعبارة. تا بحث کروییت زمین (از مقدمات کتاب) است؛ خط: نستعلیق، کا: ابو محمد محسن بن علی بن منصور حسینی، تا: ۹۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۷۵ص [۲۳۴-۳۰۸]، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۱۰/۵سم [ف: ۱۹-۳۱۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۸۵/۱

آغاز: برابر؛ انجام: علی انه یمکن ان یوجه کلام المتن بوجه لا یرد علیه ایراد الشارح ایضاً ... تا قسمتی از باب دوائر است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۴۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۱۳/۵سم [ف: ۱۹-۴۸۹]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۴۱/۲

آغاز: برابر؛ انجام: استدلال به صاحب العقل لما مر و لامور آخری بل. بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکلی، ۴۵گ (۳۷پ-۸۱پ)، ۱۰-۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۴-۲۳۲]

● حاشیه شرح الملخص / هیئت / عربی

ḥāshiyat-u š.-il mulaxxas

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ قمری

xafī, mohammad ebn-e ahmad (- 1550)

وابسته به: شرح الملخص فی الهیئة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

چاپ: تهران، سنگی، ۱۳۱۱ق.، وزیر، ۱۷۳ص (صص ۱-۱۷۳) در هامش

و بین الاق تمنت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۰۸

انجام: فالشهر الشمسی الوسطی ابدأ ثلاثین یوماً

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: منصور بن حسن حسینی رشتی با مهر «منصور بن حسین الحسینی» (بیضی) و «علی بن منصور الحسینی»، علی لنگرانی مغابی؛ مهر: «ابوالقاسم الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکلی، ۱۳۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۱۶۶]

۱۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۵۰۰/۲

آغاز: برابر؛ انجام: فاذا صارت الساعات الزائدة اکثر من نصف یوم فی سنة یجعل تلك السنة یوم واحد ...

خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای اشکال هندسی، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: ساغری قرمز، ۱۵۱گ (۲۴پ-۱۷۴)، ۱۸ سطر (۱۳×۷/۵)، اندازه: ۱۸×۱۲/۲سم [ف: ۱۹-۱۱۸]

۱۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۲/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنکی، جلد: مقوایی، رویه چرمی، ۱۹ سطر (۱۲×۶)، اندازه: ۱۹×۹سم [ف: ۱۰-۲۵۵]

۱۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۸

آغاز: برابر؛ انجام: و الحاصل لهذه الحركات المشابهة لحرکه تلك الثوابت قدر او جهه و قطبین و منطلق شامله لجميع ... خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ کاغذ: فرنکی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۱۸ سطر (۱۳×۹)، اندازه: ۱۸×۱۴سم [ف: ۱۵-۲۳۱]

۱۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۱۰

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۷۳

بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: -۲۰۳]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۸۵

بی‌کا، بی‌تا [الفبائی ف: -۲۰۳]

● حاشیه شرح الملخص چغمینی / هیئت / عربی

ḥāshiyat-u š.-il mulaxxas-i čaqmīnī

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

وابسته به: شرح الملخص فی الهیئة = شرح الملخص چغمینی؛ قاضی زاده رومی، موسی بن محمود (-۸۱۵)

از غیاث‌الدین منصور بر شرح قاضی زاده رومی بر ملخص

فرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

وجه مواضع التلبس علی من کلام السید الشریف ... فی مباحث الموضوع؛ **انجام**: فمن لم یتبع کلام مشایخ الفن فاجزی مجادله أن لا یتکلم فيه كثيراً ولا یتصرف فيه ... کالسبع الشداد و الله الهادی الی سبیل الرشاد

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ گ (۲۲۹-۲۳۵ پ)، ۲۳ سطر (۱۶×۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۹ سم [ف: ۳۶-۶۳۴]

● **حاشیه شرح معالم الاصول / اصول فقه / عربی**

hāshiyat-u š.-i ma'ālim-il usūl

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱)

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۷۱

آغاز: أو لا شك ان التعظیم لله واجب و قد قالوا بحرمة تعظیم الضم فیکون الجنس و هو التعظیم واحداً بعض افراده واجب و بعضه حرام؛ **انجام**: اقول یمکن أن یتقال رفع هذا التکلیف یمکن أن یمکن بطریق النسخ أيضاً بأن یمکن نسخ جميع احکامه.

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۶ گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳ سم [ف: ۳-۶۵۲]

● **حاشیه شرح المعانی و البیان / بلاغت / عربی**

hāshiyat-u š.-il ma'ānī wa-l bayān

حاشیه‌ای است بر یکی از شروح کتب بلاغی که در دو «فصل» برگزار شده است. با مطول تفتازانی، مفتاح العلوم سکاکي و الايضاح فی المعانی و البیان و چند کتاب بلاغی دیگر مطابقت شده و اطلاعی به دست نیامد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۵۴

آغاز: ان یتعرض للمفرد لان الاصل فی باب التقسیم ان یمکن مورد القسمة مشتركاً بین جميع الاقسام و المفرد هو المشترك لا الجمع فترکه الی المفرد قوله جار مجری اللام وما یتسبق الی الفهم ان کان له؛ **انجام**: وعلى ما قلنا ظهر ان قسم الجدل من علم المعانی لکن لم یورده واقصر علی ایراد القسم الذی مبناه علی التحقيق ولم یتعرض لایراد قسم لا یغنی من الحق شیئاً

خط: نسخ، بی کاء، بی تا؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۴۰ گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۸×۱۸ سم [ف: ۲-۷۱۷]

● **حاشیه شرح مغنی اللیب / نحو / عربی**

hāshiyat-u š.-i muğni-l labīb

وابسته به: المغنی فی النحو؛ جاربردی، احمد بن حسن (-۷۴۶)

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ۸۳۳ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰-۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۴ سم [ف: ۳-۱۳۲۹]

● **حاشیه شرح مطالع الانوار** < حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

● **حاشیه شرح مطالع الانوار / منطق / عربی**

hāshiyat-u š.-i maṭāli'-il anwār

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» یا «قال الشارح» بر بخش منطق شرح مطالع قطب الدین رازی. این کتاب «تتویر المطالع» جلال الدین دوانی نیست که در فهرست مرعشی (۵۰/۱) ذکر شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۴۸-۱۸/۱۶۸

آغاز: ولا ادعاء فانه یشبه بآثار الماء ویدعی ادخاله فی جنسها واما باعتبار تشبیه المواهب فی ملک الاستعارة ... قوله والقیض فی الاصطلاح لیس ذلك اصطلاح اهل المیزان؛ **انجام**: من حیث أنها ذاته واسطة فی عروض الحركة لذات الايض من حیث أنها ذات الايض فاندفع الاشکالان معاً

خط: نستعلیق، کاء: نظام الدین محمد بن احمد بن نظام الدین محمد، تا: سلخ رمضان ۸۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای «منه سلمه الله وابقاه»؛ مهر: «یا باقر العلوم» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۴ گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۲/۵ سم [ف: ۳-۱۵۰۲]

● **حاشیه شرح مطالع السید الشریف / کلام و اعتقادات / عربی**

عربی

hāshiyat-u š.-i maṭāli'-is sayyid-iš šarīf

وابسته به: حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیه شرح المطالع = الحاشیه علی شرح المطالع القطیبة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال، اقول» به شرح عبارات سید شریف پرداخته است. مؤلف از عالمان عصر عثمانی و از معاصران سلطان بایزید بن محمد خان عثمانی بوده و در مقدمه کتاب خود وی را ستوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۲۹

آغاز: بسملة، حمداً لك اللهم با منهو الموجود فی كل مكان المحمود بكل لسان، الذی جعل الارض منهاجاً و خلق السماء شداداً ... و بعد، فلما شرفنی الله تعالی بالسعادة القدسیة و الکرامة الإنسانية حیث یسر لی طریق المباحثة عند السلطان ... إعلموا یا جماعة الأفاضل العظام و مشاهیر الأمائل الکرام ... إنی أسألکم عن

فرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۳

اجمعین

خط: نسخ، بی‌کاء، بی‌تا؛ تملک: محمد قاسم بن علی‌شاه سبزواری در ۱۱۲۳، محمد دبیر سیاقی؛ جلد: روغنی مشکى عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ، ۱۷ سطر (۱۲×۶/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۵]

سه ترجمان القرآن < تراجم الاعاجم

● ترجمان القرآن / لغت، علوم قرآن / فارسی

tarjomān-ol qor'ān

بقالی، محمد بن ابوالقاسم، ۴۹۰ - ۵۶۲ قمری
baqqālī, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1098 - 1167)

محملاً از زین المشایخ محمد بن ابی القاسم بقالی خوارزمی است. نام کتاب و مولف در خود رساله دیده نمی‌شود. به ترتیب سوره‌ها است از فاتحه تا ناس و لغات در هر سوره‌ای به ترتیب تهجی جداگانه به فارسی ترجمه شده است.

[دنا ۱۱۱۲/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۸

آغاز: قه: نگاه دار تو مرد، قیا: نگاه دارید شما دو مرد، قوا: نگاه دارید شما مردان، قی: نگاه دار تو زن، قیا: نگاه دارید شما دو زن، قین: نگاه دارید شما زنان، النصیب و الحظ و الکفل: بهره، سریع الحساب: زود شمار، الحساب و الحسبان: شمار کردن، احسب: شمار کن تو مرد، لا تحسب: شمار کن تو مرد. پایان لغات سوره بقره: الحمل و التحمیل: باربرنهادن، الاصر: تنگی، المولی خداوند و پسرعم و یار و آزاد کننده و آزاد کرده و هم عهد؛ انجام: الکذاب التکذیب، حساباً ای شمارکن و يقال کافیا، صواباً گفتاری راست، سوره النازعات.

در فهرست ناشناس، اول نسخه دنباله لغات سوره بقره است و آخر آن عنوان «سورة النازعات» خط: نسخ مشکول، بی‌کاء، تا: حدود اواخر قرن ۶؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در شوال ۱۲۹۲ داخل عرض شده؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۵۸گ، ۱۴ و ۱۵ سطر (۱۳/۵×۱۰)، اندازه: ۱۷/۸×۱۳/۲سم [ف: ۱۳ - ۲۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۴۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۴۷]

میر سید شریف جرجانی است، که گرچه نام او بر آن نیست لیکن یکی از قاریان قرن دهم به نام عادل بن علی بن عادل ترتیب این رساله را تغییر داده و به ترتیب حروف هجاء مرتب ساخته و در سر آغاز آن، رساله را از میر سید شریف جرجانی دانسته است. در برخی از نسخه‌های موجود ترتیب این کتاب از ابتدای قرآن تا آخر است و در برخی ترتیب آن به عکس است یعنی از انتهای قرآن و از سوره ناس تا سوره فاتحه (همانند نسخه سپهسالار و رضویه)، می‌شود گفت: چون سوره‌های کوچک قرآن بیشتر مورد توجه بوده، میر سید شریف به تفسیر واژه‌های مشکل آن آغاز کرده و بعد از وی کسی آن را به ترتیب سوره‌های قرآن منظم کرده، و یا آن که میر سید شریف کتاب خود را به ترتیب سوره‌های قرآن نوشته و سپس کسی ترتیب آن را گردانیده است و پس از آن عادل نامی آن را به ترتیب حروف هجا مرتب ساخته است.

آغاز: بسمله، این کتاب ترجمان قرآن است و ترجمان تعریب قرآن است و در وی سه لغت است، ترجمان و ترجمان و ترجمان، الترجمة تفسیر کردن زبانی بزبان دیگر، العوذ و العیاذ و اللوذ و اللیاذ پناه گرفتن بکسی یا بچیزی یا بجایی، اعوذ بالله پناه می‌گیرم بخدا، من از، الشیطان دیو، الشیاطین جماعت، الرجیم رانده و نفرین کرده ... الرجیم آمرزنده، سورة الفاتحه: الحمد ستودن و ستایش، الرب پروردگار، العالم این جهان و آن جهان و هرچه آفریده است اندر آن، العالمون جماعت ... سورة البقره: الم ای انا الله اعلم، منم خدایی که می‌دانم، ذلک آن، الکتاب نوشته ...

انجام: سورة الناس؛ الوسواس دیو وسوسه کننده. یعنی اندیشه بد در دل افکننده الجنة: پریان.

چاپ: این رساله بارها چاپ شده

[فرهنگنامه‌های عربی به فارسی ص ۱۷۱-۱۷۶؛ نسخه‌های منزوی ۱۹۷۲؛ دنا ۱۱۱۲/۲ (۱۹ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- ترجمان القرآن = ترتیب ترجمان القرآن؛ عادل خراسانی، عادل بن علی (-۱۰)

۲- خلاصة اللغات علی بن العارن المحافظ

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵۲

آغاز: پرستش من الشیطان دیو الشیاطین ج، الرجیم رانده و نفرین کرده شده، الاسم، الاسماء ج، بسم الله بنام خدای، الرحمن بزرگ بخشایش، الرحیم بسیار بخشایش. سورة الفاتحة الحمد لله شکر و سپاس خدای را، حمد: بستود مردی حمداً ستودنی، فهو حامد. آغاز سوره مائده: «العقود پیمانها جمع عقد، البهیمة چهار پای، حرم احرام گرفتن جمع حرام، لا تحلوا حلال مدارید، شعایر الله شتران خون آلوده کرده نحر را در حرم»؛ انجام: الماعون زکوة مال و قماش خانه جون دیک و تبر آتش زنه و آنج بدان ماند،

● ترجمان القرآن / لغت، تفسیر / عربی به فارسی

tarjomān-ol qor'ān

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری
jorjānī, 'alī-ye-bn-e mohammad (1340 - 1414)

رساله‌ای است در تفسیر واژه‌ها و مفردات قرآن، به فارسی ساده که به ترتیب سوره‌های قرآن مرتب شده از «فاتحه» و «بقره» شروع و به سوره «ناس» پایان یافته است. در هر سوره فقط آن واژه‌ها را می‌آورد که در سوره‌های پیشین نبوده است. منسوب به

فرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

رساله، حاشیه‌ای بر شرح جامع الدقایق کاتبی باشد؟

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۰۹/۲

آغاز: بسمله يلزم من ذلك مما ذكره توقف الشروع في المقدمة على المقدمة بل على الشروع لان ما يجب يعلم في علم اجزائه والضمير في فيه عائد الى المنطق؛ انجام: الذي هو فاعل الحركة بالذات بواسطة المنشار لان الحركة انما صدرت في النجار. خط: شکسته نستعلیق، بی‌کاء، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۱۵ سطر (۱۲×۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳ - ۱۱۳۳]

الوصول» علامه حلی که محشی از شارح با عناوین «السید الشارح» نام برده که شاید مراد متیة اللیب سید ضیاء الدین حلی باشد و از شیخ بهائی با عنوان «شیخنا البهائی» نام برده است؛ خط: نسخ، بی‌کاء، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۳۹؛ ۱۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۳۸۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۹۶۹/۱

آغاز: بسمله و هو ثقی. قوله لامطلقاً بل من حيث هي صالحة للتركيب. الظاهر ان يقال بل من حيث التركيب تهذيب طريق الوصول الى علم الاصول از علامه حلی (-۷۲۶ق) و شرح از سید حسین عمیدی اعرجی می‌باشد؛ بی‌کاء، تا [ف: ۴ - ۲۲۴]

← حاشیه شرح جامی ← حاشیه حاشیه العصام علی الفوائد

الضیائیة

← حاشیه شرح جامی ← حاشیه القوانين المحكمة

← حاشیه شرح جامی ← حاشیه شرح الکافیة

← حاشیه شرح جامی ← حاشیه الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة

● حاشیه شرح الجرجانی علی آداب البحث / منطق /

عربی

hāshiyat-u š.-il jurjāni 'alā ādāb-il baḥṭ

وابسته به: شرح آداب البحث للعضدی؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاشیه‌ای است بر شرح میر سید شریف گرگانی بر آداب البحث قاضی عضدالدین ایجی.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۳۷۹/۳

آغاز: الحمد لمن علمنا علم المناظرة مع المخالفين بأدلة النقد و البرهان و الصلاة على من أفحم مصافح الخطب المعارضين بأقصر سور القرآن؛ انجام: فان غاية التحقيق بهذا المقام و نهاية التدقيق في هذا المرام و الله الموفق للأتمام و بيده أزمة الفيض و الالهام. خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: قرن ۱۱؛ ۱۶گ (۱۰۹پ-۱۲۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۲۶۹]

● حاشیه شرح جمع الجوامع / اصول فقه / عربی

hāshiyat-u š.-i jam' -il jawāmi'

انصاری، زکریا بن محمد، ۹۸۲۶ - ۹۲۶؟ قمری
ansārī, zakaryā ebn-e mohammad (1423 - 1520)

وابسته به: جمع الجوامع فی اصول الفقه؛ سبکی، عبدالوهاب بن علی (۷۲۷-۷۷۱)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح جلال الدین محلی بر کتاب «جمع الجوامع» تاج الدین عبدالوهاب سبکی. این حاشیه توضیحی است و از ایرادهایی که به شارح شده پاسخ می‌گوید و در وقت احتیاج گفته‌های سبکی را در متن نیز

● حاشیه شرح الجاربردی علی الشافیة / صرف / عربی
hāshiyat-u š.-il jārbardī 'ala-š šāfiya

وابسته به: شرح الشافیة = شرح جاربردی؛ جاربردی، احمد بن حسن (-۷۴۶)

اهداء به: وزیر محمود پاشا عثمانی

حاشیه توضیحی مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح فخرالدین احمد بن حسن جاربردی بر رساله «الشافیة» ابن حاجب نحوی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۳۷

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان من صلصال كالفخار و ألهمه صرف لسانه نحو بيان المعاني بالكلمات الخيار؛ انجام: قوله و انما اجريت، أى الكنى استعملت في الاطفال و أطلقت عليها تفألاً و لا يقصد معناها حقيقة

خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: قرن ۱۱؛ تملک: احمد حامد بن مصطفی طفلی قبرسی با مهر «احمد» (دایره) با تاریخ ۱۱۷۳؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۴ - ۱۲۴]

● حاشیه شرح جامع الدقایق / منطق / عربی

hāshiyat-u š.-i jāmi' -id daqāyiq

نسخه‌ای است بدون خطبه و جای عنوان‌ها نانویس و کاتب هم آن را ناتمام رها کرده است. موجودی نسخه حدود ۱۰ برگ بیشتر نیست. به حواشی و تعلیقاتی می‌ماند بر شرح یکی از متون منطقی که در آن از «صحاح اللغة» و «شفاء» یاد می‌کند. در برگ چهارم آمده: «الضمير ههنا راجع الى التصور المذكور كلام المصنف في جامع الدقایق...» در برگ پنجم آمده: «قالی مايناسبه من القول الشارح...» و چون می‌دانیم که کاتبی نجم الدین ابی الحسن علی بن عمر کاتبی (-۶۷۵ق) کتاب جامع و پرارزشی در منطق دارد به نام «جامع الدقایق کشف الحقایق» که شرحی هم بر این کتاب به نام «کشف...» موجود است، آیا ممکن است که این

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276249

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

بی رساله استعارات سمرقندی است.

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، ۲۱ گک
(۳۲-۵۲)، اندازه: ۲۱×۱۵ سم [ف: ۲-۵۴]

۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۹۷/۱۰

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸ گک (۸۹-۱۰۶ر)،
اندازه: ۲۱×۱۴ سم [ف: ۲-۷۹]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۳

خط: نسخ، کا: علی بن سید علی الباتی مجلسی قادری شافعی، تا:
جمعه ۶ ربیع الاول ۱۱۲۸ق، جاز: مدرسه حلویه در جامع کبیر اموی؛
تملک: عباس بن محمد طباطبائی با تاریخ ۱۲۶۳، امین بن شیخ
سلیمان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۸۳ گک، ۲۳ سطر
(۱۵×۱۰)، اندازه: ۲۱/۵×۱۵/۵ سم [ف: ۵۲۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۹۱

بی کا، بی تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۵۱ گک، اندازه:
۱۷×۱۰/۵ سم [رایانه]

● حاشیه شرح الرسالة السمرقندیة / معانی بیان / عربی

hāshiyat-u š.-ir r.-is samarqandīya

کفوی، محمد بن حمید، - ۱۱۷۴ قمری

Kafavī, mohammad ebn-e hamīd (- 1761)

وابسته به: شرح رساله الاستعارة = شرح فراید العوائد = شرح
سمرقندیة = شرح رساله السمرقندیة = شرح الرسالة العقودیة؛
عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح رساله
سمرقندیة عصام الدین ابراهیم سمرقندی اسفراینی. نویسنده ضمن
توضیح مطالب، اشکالات زیادی بر شارح وارد کرده است.

← حاشیه شرح الرسالة الشمسية ← التصور و التصدیق

● حاشیه شرح رساله کلامیة / کلام و اعتقادات / عربی

hāshiyat-u š.-i r.-in kalāmīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹۹

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: - ۲۸۹]

شهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۴۸

● حاشیه شرح الرسالة الوضعية / بلاغت / عربی

hāshiyat-u š.-i r.-il waḍ'īyya

شیرانشی، محمد، ق ۱۱ قمری

šīrānshī, mohammad (- 17c)

وابسته به: شرح الرسالة الوضعية العضدیة؛ جرجانی، علی بن محمد
(۷۴۰-۸۱۶)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۶ق

حاشیه ای است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه جرجانی بر «رساله
الوضعیة» عضد الدین ایجی که در کیفیت وضع الفاظ به جهت
معانی در یک «مقدمه»، یک «تقسیم» و یک «خاتمه» نوشته شده
است.

[کشف الظنون ۱/۸۹۸]

آغاز: بسمله، ان ابلیغ ترشح به فرائد الکلام و ابرع ما امتهلوا به
التمسک بذیل الاقدام حمد مبدع برأ البرایا ... اما بعد فیقول العبد
الفقیر الی الله الغنی السید محمد بن الحاج حمید الکفوی ان شرح
رساله الاستعارة للفاضل العصام العلامة شرح لطیف و کتاب شریف
یشتمل علی فرائد نفیسة و قواعد انیسة عزیز المثل معدوم النظیر ...
الا انه یحتاج الی ترشیح فرائد معانیه و یفتقر الی توشیح قواعد
مبانیه؛ انجام: فیقال ایها سبق دلالة علی المراد فهو القرینة و ما
سواه ترشیح و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب غفر الله لنا
و لهم بحرمة النبی الامجاد.

خط: نستعلیق، کا: سید احمد رشید بن سلیمان مفتی، تا: جمادی
الثانی ۱۲۰۷ق؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: شکری
آهار مهره، جلد: مقوا عطف میشین قهوه ای، ۳۱ گک، ۲۳ سطر،
اندازه: ۲۱/۵×۱۴/۵ سم [ف: ۲۵-۳۸]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۱/۱

آغاز: بسمله، قوله علی تقدیر تقدم الדיباجة علی الرسالة هذا مبني
علی ما هو الراجح من كون الكتب و الرسائل عبارة عن الالفاظ
المخصوصة باعتبار دلالتها علی المعانی المخصوصة؛ انجام: لان
استعمال بعض الالفاظ بمعنی بعض لا یوجب اتحادهما فی المعنی
الحمد لله علی الاتمام و الصلوة علی سید خیر الانام و صحبه الکرام
... تمت الحاشیه المسمى بشیرانشی ...

خط: نسخ بدخط، کا: عبدالقادر اربلی، بی تا؛ محشی با امضای عمر
بن احمد، ابراهیم الانی، منه، عبد الله بن حیدر، محمد و ...؛ کاغذ:
فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی لاجوردی، ۵۴ گک

● حاشیه شرح الرسالة السمرقندیة / معانی بیان / عربی

hāshiyat-u š.-ir r.-is samarqandīya

کورانی، الیاس

kūrānī, eliyās

وابسته به: شرح رساله الاستعارة = شرح فراید العوائد = شرح
سمرقندیة = شرح رساله السمرقندیة = شرح الرسالة العقودیة؛
عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
حاشیه بر شرح عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عرشاه اسفراینی

فرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276249

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

[دنا ۱۷۹/۴] ḥāšiyat-u ḥāšiyat-il lārī 'alā š.-il hidāya

عبدالله بن حیدر بن احمد

'abd-ol-lāh ben heydar ben ahmad

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳/۹

آغاز: قوله القیاض الروهاب مشیر الی انه شبه اولاً موهبه؛ انجام: عما هو صادر عنه و الفرق بین. هذا غاية التحقيق فی هذا المقام و نهاية التقدیق فی حل المرام و الله الهادی الی سبیل الرشاد و ملهم الصواب.

خط: شکسته ریز، بی کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۴ق؛ در پایان این رساله نوشته است: «القاضی زاده رومی حشره الله مع من تولاه»؛ کاخذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲ گک (۲۶-۲۷)، ۱۵ سطر (۱۴/۵×۷) سطر، اندازه: ۱۹×۱۰/۵ اسم [ف: ۳-۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۶۴ ض
حاشیه دیباجه شرح مطلع؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۰۱/۲

آغاز: الحمد لله العلیم الحکیم و السلام علی رسوله الکریم و علی آله و اصحابه هداة الصراط المستقیم ... ق حکمته المراد بحکمة الله تعالی علمه بالاشیاء؛ انجام: فی المتحیزات من حیث الحیز قیاس مع الفارق.

خط: نسخ، کا: ابراهیم (سمی خلیل الله) بن میرزا رسول، تا: جمعه ۲۴ ربیع الاول ۱۳۰۳ق؛ در دو برگ پایانی محاکمات مولی احمد بن حیدر بر شرح عقائد جلالی به نقل از خط مبارکش نقل شده توسط کاتب نسخه در سال ۱۳۰۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ گک، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۲/۲×۱۵/۳ اسم [ف: ۴۱-۱۶۶]

● حاشیه حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšiyat-u ḥāšiyat-i lawāmi'-il asrār fi š.-i maṭāli'-il anwār

آیدینی، خضر بن علی، - ۸۲۰ قمری

āyḍīnī, xezr ebn-e 'alī (- 1418)

وابسته به: حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیه شرح المطالع = الحاشیه علی شرح المطالع القطیبه؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

حاج پاشا آیدینی که از علما و طیبیان عصر سلطان ایلدرم بایزید خان عثمانی و از شاگردان شیخ اکمل الدین در مصر بوده و علوم عقلی را از مبارکشاه منطقی فرا گرفته، حاشیه حاضر را بر حاشیه سید شریف جرجانی بر «لواع الاسرار» قطب الدین رازی نگاشته است. (حبیب الله عظیمی)

آغاز: بسمله، قال شریف زمانه اسکنه الله فرادیس جنانه او هو وصف معطوف علی مدخول کان بحسب المعنی و حاصله کما یفهم عن الحاشیه المنقولة عنه ...

انجام: لانه سيعود الی القسم الآخر و ابطله بالکلیه حیث یقول هب ان معرفة الكل الی آخره.

[فهرس مخطوطات مکتبه کوپر بلی ۴۹۶/۱؛ کشف الظنون ۱۷۱۶/۱ و ۱۷۱۶/۲؛ دنا ۱۷۹/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۳۴

آغاز: السرداقات و هی التي تمد فوق صحن الدار و یقاله بالفارسیه سرپرده قوله وازمیر ای ظهر ز میره قوله حدایق الحدایق جمع حدیقه و هی البستان؛ انجام: قوله: و کیل منه خلق له ای کل موفق لما خلق له هذا آخر کلامی فی شرح الشرح و دفع ما آورد ما آورد علیه من التقص و الجرح مباحثات شریفه یدق شأنها و مؤاخذات لطیفه مخفی مکانها و الحمد لله علی حصول هذه الامنیة قبل فوات

● حاشیه حاشیه الالهیجی علی حاشیه الخفزی علی

شرح التجرد / کلام و اعتقادات / عربی

ḥāšiyat-u ḥāšiyat-il lāhījī 'alā ḥāšiyat-il xafzī 'alā š.-it tajrīd

واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع، - ۱۲۷۷ قمری

vahed-ol-'eyn, esmā'il ebn-e mohammad samī' (- 1861)

وابسته به: حاشیه حاشیه الخفزی علی شرح التجرد؛ لاهیجی، عبدالرزاق بن علی (-۱۰۷۱)

تعلیقات محمد اسمعیل اصفهانی بر تعلیقه عبدالرزاق لاهیجی بر خفزی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۳۴/۱۹

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳ گک (۲۳۹-۲۴۱)، اندازه:

۲۱×۱۵ اسم [ف: ۱۶-۳۳۸]

● حاشیه حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار /

منطق / عربی

ḥāšiyat-u ḥāšiyat-i lawāmi'-il asrār fi š.-i maṭāli'-il anwār

قاضی زاده رومی، موسی بن محمود، - ۸۱۵ قمری

qāzī-zāde rūmī, mūsā ebn-e mahmūd (- 1413)

وابسته به: حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = حاشیه شرح المطالع = الحاشیه علی شرح المطالع القطیبه؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تعلیقاتی است مختصر از قاضی زاده رومی بر حاشیه میر سید شریف گرجانی بر شرح قطب الدین رازی (- ۷۶۶ق) بر کتاب مطالع الانوار سراج الدین محمد بن ابی بکر بن احمد ارموی.

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

آغاز: برابر؛ انجام: بفهم المعنى الذى يتوقف عليه العلم ... الطلاق
اللفظ

خط: نستعليق، کا: عبدالجليل بن حاجى محمد ... شروان، تا:
۱۰۱۱ق؛ تملک: على المدرس با مهر «هو العلى» (بيضى)؛ مهر:
حسن بن على ... حکيم (ظاهراً) (بيضى)؛ جلد: تيماج قهوه‌ای،
۲۹۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۳۲-۳۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶۵/۲

آغاز: ... هو الرجل الشجاع و الجواب ان المراد بالفياض فى قوله
الفياض الوهاب المركب من الحروف كأنه قيل؛ انجام: بل المراد
القاء المعنى فيه مطلقاً فكانه استعمال للخاص فى العام
خط: نستعليق مایل به نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ محشى؛ یادداشت
بخشش کتاب به ولد اعز آقا محمد کاظم در سال ۱۲۰۳؛ جلد:
تيماج قهوه‌ای، ۷گ (۸۹-پ)، ۲۹ و ۲۴ سطر، اندازه:
۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۳-۱۶۵]

۵. مشهد؛ شيخ على حيدر؛ شماره نسخه: ۲۵۰/۱

آغاز: برابر؛ انجام: و يمكن صرف عبارته قدس سره عما شعر به
بحسب الظاهر ...

تذکر: نام مؤلف به قرينه نسخه فهرست آستان قدس ۱۷۱/۲۴ تعيين
شد؛ خط: نستعليق، کا: محمد بن يعقوب، بی تا، جلد: جرم زرد،
۶۶گ (۱-پ-۶۶)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۹×۱۱سم [مؤید: ۱-۲۲۶]

● حاشية حاشية المطالع / منطق / عربى

hāšīyat-u hāšīyat-il maṭālī‘

وابسته به: لوايح الاسرار فى شرح مطالع الانوار = شرح مطالع قطب
الدين؛ رازى، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشيه‌ای است با عناوين «قوله - قوله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶۵/۱

آغاز: قوله الفياض الوهاب يريد انه يمكن حمل لفظ الفياض على
معنى الوهاب؛ انجام: لاندفاعه باندني توجه و يجمع بواسط ان
ولكنه اشارة الى وجه آخر
خط: نستعليق مایل به نسخ، بی کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ جلد: تيماج
قهوه‌ای، ۸۸گ (۱-پ-۸۸)، ۲۹ و ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم
[ف: ۴۳-۱۶۴]

۱. حاشية حاشية المطول < تعليقات قادرية

● حاشية حاشية المطول / بلاغت / عربى

hāšīyat-u hāšīyat-il muṭawwal

ملا عبدالله بن حسين يزدى، - ۹۸۱ قمرى
mollā ‘abd-ol-lāh ebn-e hoseyn-e yazdī (- 1574)
وابسته به: حاشية المطول = حاشية شرح تلخيص المفتاح = حاشية
مير بر مطول؛ جرجانى، على بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

hāšīyat-o hāšīyat-e maṭālī‘-el anzār fī š.-e tavālī‘-el
anvār

حاشيه كوتاهى بر حاشية مطالع الانظار فى شرح طوئالع الانوار مير
سيدشريف جرجانى (۸۱۶ق) است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۰/۴۶

آغاز: مخفى نماناد كه سيد الشريف قدس سره در حاشيه شرح
مطالع تفسير كرده معقولات ثانيه را به چيزى كه عارض شود مهيه
را به حسب وجود ذهنى؛ انجام: اى من حيث هو معقول اخراج
كرده شود پس راجع مى شود بانچه مذکور شد در شرح موافق و
لقد ذكرنا نبذا من المقال والله يعلم بحقيقة الحال.

خط: نسخ و نستعليق و شكسته، کا: ابوالحسن مازندرانى، تا: با
تاريخ ۱۰۹۶ق؛ كاخذ: الران آهار مهره، جلد: ميشن ترياكى، ۴ص
(۲۵۳-۲۵۶)، اندازه: ۲۳/۷×۱۳/۹سم [ف: ۲۹/۱-۲۲۱]

● حاشية حاشية مطالع الأنوار / منطق / عربى

hāšīyat-u hāšīyat-i maṭālī‘-il anvār

شيروانى، كمال الدين مسعود، - ۹۰۵ قمرى
Šīrvānī, kamāl-od-dīn mas‘ūd (- 1500)

وابسته به: لوايح الاسرار فى شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛
قطب الدين رازى، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)
حاشيه‌ای است به عنوان «قوله، قوله» بر «لوايح الاسرار» قطب
الدين رازى بر مطالع الانوار قاضى محمودبن ابى بكر ارموى
(۶۸۲ق)

آغاز: بسمله، حامدا للفياض الحكيم شاكرا للوهاب القديم قال
الفياض الوهاب
[الذريعه ۷۶/۶]

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: ۲۶۹۹۷

آغاز: برابر؛ انجام: و ههنا اباحت اخر اعرضنا عن ذكرها مخافة
التطويل والله الهادى الى سواء السبيل.
خط: نستعليق، بی کا، تا: پنجشنبه ۳ جمادى الاول ۹۴۸ق؛ افتادگى:
وسط؛ محشى؛ كاخذ: نخودى آهار مهره، جلد: مقوا عطف ميشن
زرشكى، ۳گ، اندازه: ۲۱/۳×۱۶سم [ف: ۲۴-۱۷۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۵۰/۳

آغاز: بسمله قوله الفياض الوهاب اقول يريد انه يمكن حمل لفظ
الفياض على معنى الوهاب؛ انجام: و هو غير نافع فى دفع المنع و
كيف لا و ابطال السند الاخص.

خط: تحريرى، کا: محمود بن اسكندر بن يحيى بن رمضان بن على
ارموى، تا: ۱۰۰۷ق، جا: وان مدرسه خسرو پاشا؛ مصحح، محشى؛
جلد: تيماج جگرى، ۵۲ص (۴۸-۹۹)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم
[ف: ۳۲-۲۸۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۴

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276249

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

غير همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶/۳

جز نسخه ش ۱۶۸۳؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ظهیر، تا: ۷ رجب ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۳گ (۱۰۱-پ-۲۰۳)، ۱۵ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۲۴۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۱۸۵

آغاز: بسمله، [الشارح] انه لا يحكم الخ لما كان هذا اصلا اصيلا من اصول الاسلام و قد كثر التشاجر فيه بين علما الاعلام فبالحرى لنا ان نحرر الكلام و نقرر المرام؛ انجام؛ [الشارح] قالوا ثانيا لوصح الخ انت خير بان النزاع لو كان في تكليف الظاهري فالجواب ... كما لا يخفى هذا ما تيسر لنا من الكلام فيما يتعلق بالاحكام و الحمد لله... ما يستنبط الاحكام الادلة الشرعية و يتفرع على الاصول المسائل الفقهية ...

این اثر با توجه به آنچه از متن بر می آید، حاشیه‌ای است بر حاشیه شرح تجرید العقاید خواجه نصیرالدین طوسی که مؤلف در آن ضمن بیان نظرات خود، به نقد نظرات محشی و شارح نیز پرداخته است. در این حاشیه درباره مساله حسن و قبح افعال به تفصیل بحث شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه، منه سلم، منه دام فضله»؛ کاغذ: فرنگی شکری، فاقد جلد، ۲۰۲گ، ۱۶ سطر (۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۸-۱۲۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۱۵

آغاز: السمع و البصر و لذلك لم يشبه الحكماء فلو قال و اكثر احوال الي؛ انجام؛ الثلج يكونان في كرة الزمهريرة هي ابرد من هذا ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب، ۱۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [رایانه]

حاشیه حاشیه شرح تجرید العقائد < حاشیه حاشیه الحفری علی شرح التجرید

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۲ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکى، ۱۰۷گ، ۲۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۷-۱۰۳]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۳۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: تقی بن عبدالله هروی مشهدی کاشانی مورخ ۱۱۱۰، محمد کاظم موسوی؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۴۱گ، ۱۹ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۸۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۱۳۳

همان نسخه بالا [تشریه: ۵-۲۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶۸/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: میشن عنابی، ۹ و ۱۹ سطر، اندازه: ۲/۱۵×۲۴/۵۲سم [ف: ۱۱-۳۵۴]

● حاشیه حاشیه شرح حکمة العين / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-i ḥikmat-il 'ayn

ملا شمس، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

وابسته به: حاشیه شرح حکمة العين؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

گویا از شمس الدین محمد گیلانی معروف به شمس گیلانی حکیم معروف قرن یازدهم. در این حاشیه از محقق دوانی، شارح مقاصد، سید المحققین و المواقف ... یاد شده است. از آغاز امور عامه تا مبحث اعدام است. حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» که در آن شرح میرک بخاری و حاشیه سید شریف جرجانی را نقد نموده است. محشی در مقدمه چنین آورده است: «هذا حواش ... علی شرح حکمة العين و الحاشیه التي علقها علیه شریف العلما و سید الفضلا و الباعث علیها هو انی لما رایت انه لیس فی شی منهما حق تحقیق المطلب و تبیین المآرب بل هما مع المصاف اتفقوا فی ابطال اکثر المسائل ... فبذلت مجهودی فی دفع الایرادات البی اعتقد عدم ورودها ...». نسخه مرعشی مؤلف را ملا شمس کشمیری دانسته است.

آغاز: الحمد لله الذی جعل قراح التحقیق و الیقین شفاء لقریحتنا و صراح الحق و البراهین نجانا لطبیعتنا ... انجام: قال المصنف و لکان اتصافه الی المهیة موقوفاً علی امتیازها عن غیرها ...، قال الشارح فیلزم التسلسل و عین المحشی هذا التسلسل بقوله من طرف المبدأ ...، لازم فی جانب الموقوف علیه فقط.

● حاشیه حاشیه شرح التهذیب / منطن / عربی

ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i š.-it tahdīb

لکهنوی، حسن

Lakhanvī, hasan

وابسته به: حاشیه حاشیه الدوانی علی تهذیب المنطق؛ هروی، محمد زاهد بن محمد اسلم (۱۱۰۱-)

تعالیقی است بر حاشیه میرزاهد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶۸/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: میشن عنابی، ۹ و ۱۹ سطر، اندازه: ۲/۱۵×۲۴/۵۲سم [ف: ۱۱-۳۵۴]

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازنان

DIA 276249

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۲۰۶ص (۱-۲۰۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۱۲سم [ف: ۵-۱۵۴]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۷۷

آغاز: و اعلم ان الباء اذا كان في بماله بمعنى مع فتح اله الملاحظة اعم من ان يكون هي هذه الصفات الحقيقية المحضية او غيرها من الاضافة المحضة و الحقيقة ذات الاضافة. (در صفحه سوم می نویسد: قال المحشى في الحاشية مع ان ذلك ليس كذلك كما في المبدء الاول اه لان لها جهة الوحوب قال المحشى في الحاشية حاصل ما ذكره في بعض رسالهم آه غرض المحشى من هذه الحاشیه الاعتراض علی ...؛ انجام: و كذلك ام فرض التساوی فی العدة یعنی كما ان التساوی فی الزمانین مع تاهیهما یلزم منه لا تنهای الاعداد كذلك التساوی فی العدة.

خط: نسخ، بی کاه، بی تا؛ قطع: ربیعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۱۰]

← حاشیه حاشیه شرح الشمسیة ← حاشیه حاشیه الجرجانی علی تحریر القواعد المنطقية

● حاشیه حاشیه شرح العضدی علی مختصر ابن

الحاجب / اصول فقه / عربی

ḥāshiyat-u ḥāshiyat-i š.-il 'aḍudī 'alā muxtaṣar-i ibn-il ḥājib

? سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری
soltān-ol-'olamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

وابسته به: حاشیه شرح مختصر الاصول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال الش» (شاید قال الشارح یا قال الشریف باشد)، «قال» و «قوله» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح عضدالدین ایجی (۷۰۰-۷۵۶ق) بر مختصر ابن حاجب (۵۷۰-۶۴۶ق). مؤلف این حاشیه علاءالدین حسینی است و یادداشت و مهر وی که نام علاءالدین حسینی خوانده شد در آغاز نسخه این گونه آمده است (البته نام علاء الدین حسینی با خطی مغایر با یادداشت نگاشته شده): «قیود فقیر بر حاشیه بر (عضدی) بر مختصر اصول ابن حاجب، حرره علاءالدین الحسینی». علاء الدین حسینی بایستی همان سلطان العلماء، خلیفه سلطان، علاء الدین حسین بن رفیع الدین محمد حسینی مرعشی آملی اصفهانی (۱۰۶۴ق) باشد که حاشیه‌ای نیز بر شرح عضدی بر مختصر ابن حاجب دارد. قطعه‌ای از تصویر دستخط خلیفه سلطان که به سال ۱۰۴۰ق در کوفه نگاشته شده در یکی از کتابخانه‌های ایران آمده، خط نسخه موجود، شباهت بسیار به آن تصویر دارد. لازم به ذکر است که در خصوص حاشیه‌ای که سلطان العلماء بر شرح عضدی دارد آمده است که آن را در تکمیل حاشیه میرسید شریف نگاشته است، لذا بعید نیست که این دو حاشیه یکی باشند

الصفات مسلوبه عنه تعالی یستلزم عظمته تعالی ... [قال المصنف] سبحانک. لما كان معنى سبحانک تنزیه الذات عما لا یلیق بها یدل صریحاً علی صفات الجلال كان الله علماً للذات الواجب المستجمع لصفات الكمال یدل صریحاً علی صفات الكمال و ضمناً یدل علی صفات الجلال، لانه لما دل علی انه تعالی متصف بصفات الكمال ... و لما كان وجوب الوجود مستتباً بصفات الكمال، علی ما ذهب الیه المحقق الطوسی؛ انجام: س (نشان قال السید) و ح لا یتسق النظام، فان قيل يمكن اجراء برهان التطبيق فيه بان یوضع اعداد حركات نصف الجسم بازاء اعداد حركات الكل، قلنا اجراءه مشروط عندهم باجتماع الاجزاء و ههنا ليس، كذلك، لكنه عند المتكلمين ... يجب ان يكون بازاء خطوط احدهما خطوط الاخر دوش بدوش روند ... فانه يجوز ان يحكم بزيادة امتداد فی الخيال علی الآخر كما، قاله العلامة. تمت التعليقات

حاشیه‌ای است بر شرح میرک بخارائی بر حکمة العین و بر حواشی سید شریف و میرزا جان باغنوی و متن حکمة العین. از آغاز (خطبه متن حکمة العین) تا پایان مقاله سوم (امور عامه). در آغاز حاشیه سید، حاشیه باغنوی، و متن حکمة العین بترتیب چنین گوید: «قال السید، قال الشارح، قال المصنف» و در آغاز شرح میرک (در نسخه حاضر) عنوانی یاد نشده. برخی از فقرات حاشیه سید که در این حاشیه نقل شده، در نسخه چاپی نیست و مؤلف این حاشیه خود در یکجا (ص ۱۳۰ نسخه ما) درباره یکی از فقرات مذکور که در مبحث وحدت و کثرت است و چنین آغاز می‌شود: المدعی ان الشرطیتین غیر واجبی الصدق و الدلیل، گوید: «این فقره در بیشتر نسخه‌ها نیست و مسموع افتاده که از محقق شریف نیست. استاد من نیز گفته است که این سخن لایق سید نیست». مؤلف در بسیاری از صفحات از «استاد محقق» و یا «استاد دام ظلّه» یاد کند و گاه بدون ذکر استاد از افادات او بدین گونه «افاد دام ظلّه» نقل کرده و نیز از دوانی، صدرالمحققین (گویا صدر دشتکی) و علامه (گویا علامه حلی در شرح حکمة العین) یاد می‌کند. از آغاز خطبه حکمة العین و بدون هیچ دیباچه و خطبه ای شروع می‌گردد و به نظر می‌رسد آغازی داشته که در این نسخه نیست؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا: اوائل قرن ۱۲؛ در پایان حاشیه شرح حکمة العین کاتب چند فقره حاشیه از «اثبات الواجب» (گویا اثبات الواجب دوانی) روی ۳ صفحه نقل کرده و در آغاز آن نوشته: «متعلقات (ظ: تعلیقات) علی بعض مواضع اثبات الواجب. (قوله) و ان لم یکن موجودة یلزم المطلوب، فلها علة و هی استحالة ان یکون نفسه. الی آخره. فیه بحث اذ لا یلزم من عدم فرد من السلسلة الغير المتناهية عدماً لسلسلة و انما یلزم ان لو عدم من الطرف الغير المتناهية و هو ممنوع ...». کاتب در پایان این فقرات نوشته: «تمت الحاشیه الشریفیة علی شرح حکمة العین». چنانکه ملاحظه می‌گردد کاتب این نسخه از حاشیه شرح حکمة العین را به اشتباه تألیف میر سید شریف دانسته و همین اشتباه کاتب موجب اشتباه یکی از مطالعه‌کنندگان کتاب که فهرست رساله‌های این دفتر را بر پشت نخستین برگ نسخه نوشته؛ کاغذ: اصفهانی،

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276249

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

اندازه: ۲۵/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۲۵۲]

۴. قه؛ کلبایکانی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۱-۱۰۶۱

آغاز: او بالمعنى الاعم المتحقق فيه فعلى الاول لاجحة الى هذا القيد؛ انجام: وقولنا من غير ترجيع عن الحقيقة والمجاز اقول فيه بحث لانه لا يخلو اما ان يقدر الومع متعلقاً للام كما هو ... فاما ان يراد الوضع بالمعنى الاخص الغير المتحقق فى المجاز خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۷۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۳سم [ف: ۳-۱۵۲۵]

● حاشیه حاشیه شرح مختصر الاصول = المحاکمات /

اصول فقه / عربی

ḥāshiyat-u ḥāshiyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl = al-muḥākimāt

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸

قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ibn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

وابسته به: حاشیه حاشیه شرح مختصر الاصول؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

کتاب «منتهى السؤال و الأمل فى علمى الاصول و الجدل» تأليف ابن حاجب (-۶۴۶) که توسط خود او مختصر شده و به «مختصر ابن حاجب» با «مختصر المنتهى» مشهور و متداول شده است، دارای شرح های متعددی است از جمله شرح عضدالدین ایجی، صدرالدین محمد دشتکی و جلال الدین دوانی بر این شرح حاشیه دارند. ملا جلال دوانی در حاشیه خود افادات صدر را مورد رد و ایراد قرار داده است و غیاث الدین منصور دشتکی در کتاب حاضر به بررسی و نقد افکار دوانی پرداخته و از آراء پدرش دفاع می کند و از وی با تعریضات، کنایات و تعبیرات ناپسند یاد می کند و از حاشیه جدید او نیز نام می برد. دشتکی در این کتاب صورت مناظراتی که پیش از ۳۰ سال با دوانی داشته می آورد و این بخش در این رساله نشان دهنده شیوه کشمکش های فکری و انواع مناظره میان این دو دانشمند است.

آغاز: بسملة غياث الورى نسالک فقه اصول فقه يرشدنا الى مشارع الشريعة الحقہ التي اتى بها سيدنا و سندنا صدرالدین محمد سيد العالمين ... و بعد فان الفقير الحقير غياث المشهور بمنصور يقول ان الشرح المشهور بمختصر الاصول مما تلقاه الاصول بالقبول ... فكثر فيه مباحثات الطلاب ... و علق بعض الاعلام من اصحاب الكلام حواشى فيها مواخذات على ما للسيد العلم الشريف ... ثم ان ابى و سيدى ... افاد محاکمات يورث تحکيمات و بعض الناس ممن يريد ستر الحق بالوسواس مظهر اسم الجلال مظهر سوء المقال اخذ فى الرد و الانتحال ... و انى آتيك بخبر او قيس ... يطلعك على اسرار مستورة بعد وراء الاستار ... انجام: و اما معاد كل شخص فبحسب عقائده و اعماله و تفصيلها مما لا يخفى على اولى النهى. تمت الرسالة ...

چاپ: در گنجینه بهارستان، بخش فقه و اصول، دفتر اول، به کوشش حسنعلی علی اکبریان، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش، با عنوان «المحاكمات» با تصحیح محمد ربانی.

[دنا ۱۷۴/۴؛ الذریعه ۱۳۲/۲۰ با عنوان المحاکمات بین حواشی]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۷/۱۱-طباطبائی

آغاز: برابر؛ انجام: و العجب ان هذا الجليل بجلالته كان يتحسد حيث يرى منجما رمالا يدعى بفضل الله يشه ذا يسار و اعتبار من قبل الرمل ... ثم فى عبارته حزاة حيث زعم ... ان الفارابى انكر النجوم و الكلام ... و انكار الفارابى للنجوم لا يقيدہ فانه ينكر علمية النجوم و يقينته (نسخه در اینجا ناتمام مانده و در صفحه بعد دنباله کتاب دلیل الهدی است که اول آن افتاده است).

خط: نستعلیق متوسط، بی کا، تا: ۹۵۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۹۷-۱۳۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۳سم [ف: ۲۲-۲۰۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۰۳/۲

آغاز: برابر؛ انجام: و توسط ایضا من غیر ان يجعل الثانى سببا يقضى ذلك.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج جگری، ۳۷ص (۵۳-۸۹)، اندازه: ۲۵/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۲۵۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۶

آغاز: برابر؛ انجام: وبل المراد نفس الاجتهاد كما.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ واقف: ملاموسی، ۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۱۳سم [ف: ۶-۲۳]

● حاشیه حاشیه شرح مختصر الاصول / منطق / عربی

ḥāshiyat-u ḥāshiyat-i š.-i muxtaṣar-il usūl

تاج الدین حسین بن صاعد، ق ۱۰ قمری

tāj-od-dīn hoseyn ibn-e sā'ed (- 16c)

وابسته به: حاشیه شرح مختصر الاصول = حاشیه شرح المختصر = حاشیه شرح مختصر المنتهى = شرح الشرح؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

تاریخ تألیف: جمعه ۴ ربیع الاخر ۹۷۷ق

حاشیه‌ای است مختصر در عنوان «قال، اقول» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح مختصر المنتهى.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۸۸

آغاز: بسمله، قال الفاضل الشريف رحمه الله قد دل بلامى التعريف و التخصص على اختصاص الجنس اقول قد ذكر مثل هذا صريحا و كناية فى مواضع كتبه؛ انجام: فيه غير مسموعة بل يدعى كون هذا اقرب الى الجواز

بخش منطق کتاب؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۴ ربیع الثانی ۹۷۷ق؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ:

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276249

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

شرف گرانگی بر آن با عناوین «قوله»، و نیز ایراداتی است بر شارحین این کتاب با رمز برای نام کسانی که بر آنها ایراد گرفته شده.

قم: مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۷۱/۲

آغاز: شمسیه قلاند المنطق بالتحقیق حمد خالق هو بالشکر خلیق و الصلاة علی أفضل نوع البشر؛ انجام: و اثرأ مختصاً به أيضاً لان هذا المساوی من الاثار المطلوبة من المعروف لاخصاصه به
خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، ۴۴گ (۱۴۵-۱۸۸پ)، اندازه: ۲۲×۱۲/۵سم [ف: ۱۴ - ۲۵۶]

خط: نستعلیق بدخط، کا: احمد بن حاج الحرمین حاجی شیخ سعید، تا: جمادی الاول ۹۷۸ق؛ محشی؛ واقف: میرزا ابوالقاسم حسینی، ۱۱۳۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه ای زرد اخری عطف تیماج مشکی، ۴۲گ، ۱۶ سطر [ف: ۱ - ۲۸۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۸۹/۱

آغاز: التصدیقیة فلا جزء علی حده و لاتصور الموضوع الذی هو من المبادئ التصوریة؛ انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی ک، تا: شعبان ۱۰۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم قهوه ای، ۲۳گ (۱-۲۲پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۱۹/۵سم [ف: ۴۳ - ۶۶]

● حاشیه حاشیه الجرجانی علی تحریر القواعد

المنطقية / منطق / عربی

ḥāshiyat-u ḥāshiyat-il jurjānī 'alā taḥrīr-il qawā'id-il mantiqiyya

ابن فناری، حسن بن محمد شاه، ۸۴۰ - ۸۸۶ قمری

ebn-e fannārī ḥasan-e bn-e mohammad šāh (1437 - 1482)

وابسته به: حاشیه تحریر القواعد المنطقية = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
به نظر می رسد همان رساله قبل است که در این فهرست از ابن فناری دانسته شده و آغاز و انجامش با نسخه آستان قدس در رساله قبل شباهت دارد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۳۰/۱

آغاز: بسمله. حمدله. قوله و رتبته علی مقدمة الضمیر راجع الی الكتاب المذكور سابقاً؛ انجام: فیها الذهن بین المقصور و غیره فلا تثبت الارادة فامل و الحمدله
با حاشیه «منه»؛ خط: نستعلیق، کا: میرعلی اکبر، تا: صفر ۹۶۰ق، جا: سمرقند مدرسه قتلغیه؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه مغزی، ۲۸گ (۲۰-۴۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵ - ۳۷۵]

● حاشیه حاشیه الجرجانی علی تحریر القواعد

المنطقية / منطق / عربی

ḥāshiyat-u ḥāshiyat-il jurjānī 'alā taḥrīr-il qawā'id-il mantiqiyya

شاه میری شیرازی، هبة الله بن عطاء الله، - ۸۹۸ قمری

šāh-mīrī-ye šīrāzī ḥebat-ol-lāh ebn-e 'atā'-ol-lāh (- 1493)

وابسته به: حاشیه تحریر القواعد المنطقية = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
تعلیقاتی است بر متن شمسیه با عناوین «قال المصنف» و تحریر القواعد قطب الدین با عناوین «قال الشارح» و حاشیه میر سید

● حاشیه حاشیه الجرجانی علی تحریر القواعد

المنطقية / منطق / عربی

ḥāshiyat-u ḥāshiyat-il jurjānī 'alā taḥrīr-il qawā'id-il mantiqiyya

ابوشامه، ق ۹ قمری

abūšāme (- 15c)

وابسته به: حاشیه تحریر القواعد المنطقية = حاشیه شریفی = حاشیه کوچک؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
حاشیه ای متوسط بر «حاشیه شرح الشمسیه» میرسید شریف جرجانی که به صورت «قوله، قوله» تنظیم شده است.
آغاز: بسمله، الحمد لله الذی فضلنا بجزیل العوارف و جمیل المعارف ... قوله فی کثیر من النسخ یرید ان وجود لفظ ثلث فی کثیر من النسخ و ان کان موهوما لوقوعها من المصنف لکن الصواب بخلافه ...
انجام: فی قوله للاشعار باختيار ان المراد من المعانی معانی الالفاظ المستعمل فی المنطق مطلقا كما يدل علیه قوله و کذا الحال فی سائر العلوم و هذا هو المناسب بحال من يجعل مباحث الالفاظ من المقدمة.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۲

آغاز: برابر؛ انجام: قوله ولما ثبت ان لهذا النوع اشارة الى ان التقدم لما اعتبر بالنسبة الى نوعهما لا الى اشخاصهما ...
در فهرست نام مؤلف «ابوشیخ» ثبت شده؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۴۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۲ - ۶۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶۳/۳

آغاز: برابر؛ انجام: و اما الزيادة فبطلان المدلول لان النسبة ليست بجزء التصديق و انما الجزء تصورها كما لا يخفى.
در فهرست مؤلف ناشناس است، نام مؤلف به استناد تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: اواخر قرن ۹ق؛ مصحح، نسخه ای بسیار نفیس و کهن؛ تملک: محمد بن بحر کلب سیبی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

● حاشیه حاشیه تحریر القواعد المنطقية / منطق / عربی
hāšiyat-u hāšiyat-u taḥrīr-il qawā'id-il mantiqīya
وابسته به: حاشیه تحریر القواعد المنطقية = حاشیه شریفی = حاشیه
کوچک جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۴۶

خط: نستعلیق، کا: احمد بن شمس الدین، تا: ۸۳۰ق؛ نسخه نفیس و
کهن، مصحح، محشی؛ قطع؛ رحلی [میراث شهاب: س ۸ش ۴ - ۷۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۶۵/۱

آغاز: بسمله. قوله و رتبته علی مقدمه و ثلاث مقالات؛ **انجام**: قوله
هذا انه الم يجعل. و انت خیر بانه لو قبلا كالامرین المتضایفین
لكان اولی و الله اعلم بالصواب

حاشیه ای است بر حواشی میرسید شریف بر شمسیه؛ خط: نسخ،
بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۸گ (۱پ-۵۸پ)، اندازه:
۱۹×۱۳/۵سم [ف: ۱۶ - ۲۷۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۴۸

آغاز: بسمله. وحید زمانه تعمد الله بفرانه مدحت الؤلؤ علی صفائها
هذا القید و ان اشهر فی العبارات و تحقق فی اکثر الكتب الا انه فی
هذه النسخة من الاضافات؛ **انجام**: و اما الی امکان الحمل دون
الفعل.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ:
هندی، فاقد جلد، ۵۶گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۲۲×۱۳سم [ف:
۱۷ - ۴۷۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶۹

آغاز: آغاز موجود نسخه: «بسمله، ان اروی زهر، زهر بالفارسیة
شکوفه و الرياض جمع الروضة و هی بالفارسیة مرغزار»؛ آغاز
حاشیه: بسمله ف و رتبته علی مقدمه الخ اعلم ان المص رحمه الله
قال اشار الی من سعد...؛ آغاز موجود شرح: التامی فان النباتات و
الحيوانات یشارک الانسان فيه؛ **انجام**: موجود: «و الجواب
الكلام فی القضية المعترية فی العلوم و الطبيعيات.»؛ **انجام** موجود
حاشیه: الذي شرع فيه بوجه من الوجوه.

حاشیه ای است بر حاشیه میرسید شریف بر «تحریر القواعد» قطب
الدین رازی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مذیل است
به شرح شمسیه با عناوین «قال، اقول» از شارحی نامعلوم آن هم
ناقص و موجودی ۲۰ برگ و ابتدای نسخه حاشیه شرح زنجانی در
صرف و ناقص؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۴۶گ،
۱۷ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۱۳سم [ف: ۲۴ - ۱۲۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۵۲

آغاز: نحمدک یا من انطق لسان عبده بایات جلاله؛ **انجام**: لجواز
التعریف بالجنس وحده هذا اوان الکلام الشارح.
دو حاشیه پی در پی بر «حاشیه شرح شمسیه» میرسید شریف است:
اول حاشیه عماد. دوم حاشیه سید علی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: حدود

قرن ۱۳؛ افتادگی: **انجام**؛ محشی؛ واقف: حاج سید رضا زنجانی،
آبان ۱۳۴۵؛ کاغذ: شکر، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۱۰گ،
۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۴۵۵]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۲

آغاز: پس از بسمله: قوله لایقال ضمیر قوله لا یرجع الی المصنف
لان ما سواه من الضمیر یرجع الی الشارح؛ **انجام**: و لیس جزء آخر
بالاستقلال.

کتاب تعالیقی است توضیحی «بر حاشیه شرح شمسیه قطبی» میر
سید شریف به رقم های: «عبدالحمید، عبدالحکیم، مولوی
عبدالکریم لاهوری» معلوم است که کاتب این تعالیق پراکنده را از
حاشیه نسخه های جمع در تدوین داشته و مقدمه هم بر آن نگاشته
است؛ خط: نستعلیق و شکسته و نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف:
دکتر شمس الدین جزایری؛ کاغذ: شکر، فرنگی، جلد: تیماج
مشکی، ۱۴۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۱ - ۴۵۷]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۸۵

خط: نسخ، کا: محمد، تا: شوال ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳ -
۸۳]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۲۱۸-۲

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن کربلایی جعفر، تا: ۹ ربیع الثاني
۱۲۵۳ق، جا: رشت مدرسه جامع؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
تریاکی، ۱۹ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۲۲۶ -]

۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۳۵/۲

آغاز: قوله هکذا وجد عبارة المتن آه، کذا مرکب من کأن للتشبيه
و اسم الاشارة؛ **انجام**: لمصدق قولنا زید موجود أو زید لس
بموجود بالاطلاق العام.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حاجی محمد هادی سبزواری، تا:
شبه ۱۵ صفر ۱۲۶۱ق، جا: مدرسه خیراتیه؛ جلد: چرم زرد، ۳۹گ
(۱۹۵پ-۲۳۳ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲×۱۵/۵سم [مؤید: ۱ - ۶۷]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۷۰/۳

آغاز: قوله: والصواب ان لفظه ثلاث هانئا زاید الخ. ان قلت: ان
لفظة الصواب لیس بجید

حاشیه بر تحریر القواعد المنطقیه از میرسید شریف گرگانی (-
۸۱۶ق) است و این بر حاشیه گمنامی بر آن حاشیه می باشد؛ خط:
نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: **انجام**؛ کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد،
۸گ (۱۱۳پ-۱۲۰پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۹سم [ف: ۴ - ۱۷۰]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱/۲ خونی

آغاز: موقوف علیه للشروع لجواز ان یخار التصور بوجه ما مع
خصوصیه اخرى... قوله کل مسئله من مسائل النحو لها مدخل فی
تلک المعرفة هذه المقدمة لا یصلح ان یجعل کبری للصغری التي
ذکرها بل کبرها کما صرح به؛ **انجام**: ان کان زید حجرا فهو حجما
و فان قلت صدق هذه الشرطية غير مسلم لا حجرية زیده محال و
علی تقدیر و قوعه یجوز ان لا یكون... لا ینفی هذا الاتصال النفس
الامرئ فاعرف ذلك وقس علی ما کان المقدم فيه کاذبا.

فرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276249

۱۳۹۱/۲۰۱۲ جمهوری اسلامی ایران

[فیلمها ف: ۱-۶۲۵]

● **حدود العلم / فلسفه / عربی**

hudūd-ul 'ilm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۸۰/۴۷

منقول از رساله العلم خواجه نصیرالدین طوسی؛ خط: نستعلیق،
بی کاه؛ تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ص ۴۱۲ (۲۱۱-۲۱۳) [مختصر ف: ۶۸۱]

● **الحدود الكلامية = مختصر في الحدود / کلام و**

اعتقادات / عربی

al-hudūd-ul kalāmīya = muxtaṣar-un fi-l hudūd

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

گزارشی از چند اصطلاح کلامی است که در فن کلام و
اعتقادات به کار برده می شود؛ شاید مختصری از کتاب شرح
مواقف شریف جرجانی باشد که درباره مبدأ و معاد و وجود و
ذات و صفات با عنوانهای الوجود، العدم، القديم، العلة، المعلول
الکيف، الصفة و جز اینها تحریر یافته است.

آغاز: هذا مختصر في الحدود جمعها بعض فضلاء الأصول،
الکلام هو الذي يبحث فيه عن ذات الله و صفاته.

انجام: و الامام هو الذي به الرياسة العامة في الدين و الدنيا جميعاً
و الثواب هو اعطاء ما يلايم الطبع و العقاب هو اعطاء ما ينافي
الطبع ... الايمان تصديق ما يجب تصديقه عن دين محمد صل الله
عليه و آله

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۶/۳

آغاز: برابر؛ انجام: الاخر الزمان هو مقدار الحركة الفلك المکان
نام مؤلف به استناد نسخه ش ۶۸۲۹/۵ مجلس ذکر شد؛ خط: نسخ،
کا: صالح، تا: آدینه ۱۴ شوال ۱۰۰۳ق، جا: مکه مکرمه مدرسه
اکبریه؛ محشی؛ جلد: تیماج آلبالویی، اص، ۱۷ سطر، اندازه:
۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۵۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۲۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن سعید، تا: چهارشنبه ۲۲ شوال
۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۱۴پ-۱۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه:
۱۴/۵×۹/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۱/۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه ش ۶۸۲۹/۵ مجلس ذکر شد؛ خط: نسخ،
بی کاه، تا: ذیقعه ۱۲۴۳ق؛ در عنوان این صفحه با شنگرف «متن
قول المحقق الشریف قدس سره» نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد:
روغنی با حاشیه زرین، اص (۲۰۰پ)، ۲۱ سطر، اندازه:

فی الفرائض الخمس اربعمائة حد ...

خط: نسخ، کا: بنیاد حسینی (شاید مؤلف رساله باشد)، تا: ۱۲
جمادی الاول ۱۰۱۲ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۵گ (۶۵پ-۶۹ر)،
۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۳۸]

● **الحدود الطبية / طب / عربی**

al-hodūd ṭibbīya

رساله کوتاه طبی است، در ده «باب»: ۱. أسامی العلل الحادثة من
الفرق الى القدم؛ ۲. أسامی العلل الحادثة في سطح البدن؛ ۳.
أسامی الحمیات و توابعها؛ ۴. أسامی ما في بدن الانسان من عضو
و غيره مما يجرى مجراه؛ ۵. أسامی الطبايع و ما في معناها من
الألفاظ و الحوادث في بدن الانسان؛ ۶. الاسامی التي تستعمل في
العلاجات؛ ۷. اسامی الأطعمة و الأشربة؛ ۸. أسامی القربادينات؛
۹. اسامی الأوزان و الأکیال؛ ۱۰. اتخاذ الأشياء التي لا بد منها کل
یوم.

[فهرس المخطوطات الطبية المصورة بقسم التراث العربی ۹۳-۹۴]

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۱/۱ و ۱۶۱۰/۱

آغاز: بسم الله توکلت علی الله هذه رسالة في الحدود الطبية
المشتملة على عشرة أبواب ... الصداع و جع الراس کله؛ انجام:
صار عقده في ذلك التقير و رأسه خارج عنه. و الله اعلم بالصواب.
نسخه اصل: کتابخانه چستریتی ش ۴۰۰۱؛ خط: تعلیق، کا: حسن
بن علی طیب طبری، تا: ۷۳۵ق؛ اص (۱-۸)، ۲۶ سطر [عکسی
ف: ۳-۵۸۷ و ۵-۱۶]

● **حدود العالم من المشرق الى المغرب / جغرافیا / فارسی**

hodūd-ol 'ālam men-al mašreq ela-l maqreb

در جغرافیای عمومی است و از متون قدیم فارسی است و به نام
ابوالحرث محمد فرزند احمد از روزگار نوح پسر منصور سامانی
ساخته است.

چاپ: جناب آقای سید جلال الدین طهرانی از روی نسخه تربیت
تبریز چاپ عکسی در سال ۱۳۵۲ق با فهرست اماکن به قطع
کوچک در طهران به چاپ رسانده است.

[فهرستواره منزوی ۲۱۲/۱]

۱. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۸۰۰۴

در موزه آسیائی شهر لنین گراد (پترزبورگ سابق) بوده و مستشرق
شهر روسی بارتولد از طرف اکادمی علوم دولت شوروی در سال
۱۹۳۰ با عکس برداری چاپ و تعلیقات و حواشی به زبان روسی
و فهرستی بر آن علاوه کرده است؛ کا: عبدالقیوم بن حسین بن
علی فارسی، تا: ۶۵۶ق [ف: ۲۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹/۳-ف

نسخه اصل: اکادمی علوم شوروی C. 612. بی کاه، تا: ۶۵۶ق

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۵/۱-ف

نسخه اصل: پاریس P. S. 113 بلوشه ۱۴۹ (۹۹/۱)؛ بی کا، بی تا؛
۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۴۷]

له الحرفیة < تحقیق معنی الحرف

● حرفیة = الرسالة الحرفیة = رساله فی تحقیق

الحرف = معنی الحرف / فلسفه / عربی

ḥarfīya = ar-r-ul ḥarfīyya = r.-un fī taḥqīq-il ḥarf =
ma'ni-l ḥarf

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

zorjānī, 'alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

رساله‌ای است بسیار دقیق در شرح حقیقه لحاظ آلی و استقلالی
و فرق بین معنی حرفی و اسمی. سید شریف در این رساله از
شرح بعض محققین بر مختصر و نیز از ایضاح ابن حاجب یاد
کرده و تحقیق خود را با تعریفی که از ابن حاجب برای ضمیر
نقل کرده مطابقت داده است.

آغاز: بسمله اعلم ان نسبة البصيره الى مدرکاتها کنسبة البصر الى
محوساتها.

انجام: و ایراده الضمیر الدال علی ارادة الارتباط الذی يستحيل
وجوده مع الايقاع.

چاپ: بیروت، مجلة المشرق، تحقیق لويس شيخو، مجلد ۲۲،
العدد الاول، ۱۹۲۴م، ص ۷ (۱۰-۱۶)
[برلین ش ۶۵۷۶؛ مکتبه امیرالمؤمنین ۵۲۸/۲]

۱. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۵۴/۲

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: بایزید بن حاج علی جیلانی
مجفلی، تا: اواخر ذیحجه ۸۵۳ق؛ افتادگی: انجام (دو برگ)؛ جلد:
مقوا، ۲گ، ۶۵ سطر، اندازه: ۲۲×۱۴سم [ف: ۲۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۴۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ به شیوه ترکی عثمانی، کا: سعدالله بن فضل الله بن
محمد بن لطف الله سروی مفلح، تا: ۸۷۲ق، جا: بدلیس مدرسه
حاج بیك؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکى، ۶ص
(۳۲۶-۳۳۱)، قطع: خشتی، [ف: ۱۹ - ۳۹۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۸۸۳ق، با حواشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:
تیماج سبز، ۳گ (۱۳۱پ-۱۳۳ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۱)، اندازه:
۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۲۳۶۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

به اصول تمدن غرب این رساله را تحریر کرده و چنانکه خود او
می گوید: «مقصود از این کتابچه فقط ضبط بعضی از اصول
است و بر هر یک از این اصول البته پانصد جلد کتاب نوشته‌اند
و به هر یک از اصول است سال‌ها و قرن‌ها تجربه کرده‌اند کل
علوم تدابیر فرنگستان راجع به تدابیر و تکمیل این اصول و از
برای تقویت اجزای این اصول است». حاصل بحث نویسنده در
این رساله طرحی برای ایجاد ضرابخانه جدید و پیدایی مجلس
مقتنه و تشکیلات پلیسی و فرهنگ جدید و مدارس تربیت کننده
نسل آتی است. بیان این مطالب در آن روزها بسیار جالب توجه
بوده است.

آغاز: در فرنگستان هیچ حرفی نیست که به نظر ما غریب نیاید،
عموم مطالب این کتابچه از رسوم قدیم آسیا خیلی بعید و اغلب
نقطه مقابل عقاید حالیه ما است

چاپ: در کلیات او، تیریز، ۱۳۲۵ش، و پس از آن چاپ شده
[فهرستواره منزوی ۴۳۰/۶]

۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۷/۵

آغاز: برابر؛ انجام: با تمام قدرت بجان دل در اجرای این اصول
بکوشیم.

بی کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، رویه کاغذ رنگی،
۲۱ص (۱۳۸-۱۵۸)، ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۱×۱۳/۵سم [ف: ۸۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۵۲]

۲. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: ۱۳/۲؛ بخش یکم

آغاز: برابر؛ انجام: و از این دقیقه بلا تأمل با تمام قدرت خود
بجان و دل شب و روز در اجرای این اصول بکوشیم

خط: سبک هندی و نستعلیق، کا: مرتضی ابن مرحوم میرزا صادق،
بی تا؛ کاغذ: خارجی، ۱۷گ (۲۷-۴۳ر)، اندازه: ۳۳×۱۸سم [ف: ۴۰]

● حرف لریمزک مدافعه سی / - فارسی

ḥarf lerīmzek modāfe'e sī

ترجمه عبدالله بطلال از روسی (کنگره ترکیات باکو).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۳-ف

نسخه اصل: از روسی (کنگره ترکیات باکو) چاپ سنگی منطبعه
در ۱۹۲۶ (توزگ تاریخ قودومو کتب خانه سی ۳۹۹/۵۴۸۰)؛
بی کا، بی تا؛ [فیلمها ف: ۲-۴]

● الحرف و النقطة / عرفان و تصوف / عربی

al-ḥarf wa-n nuqṭa

حموی، محمد بن مؤید، ۵۸۶ - ۶۴۹ قمری

hamavī, mohammad ebn-e mo'ayyed (1191 - 1252)

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

آغاز: ای از تو عیان لوائح نور قدم xx یک لایحه زان لوائح آمد عالم؛ انجام: توجه بعالم مشاهده فی الجمله اشارتی در وصول بمحسوب.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه ۲۴ رمضان ۹۰۸ق، جا: خدایاه جوین؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکى، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۰۴]

● حاشیه مانند بر صرف میر و پرسش و پاسخ طلاب /

صرف / فارسی

hāšīye-mānand bar sarf-e mīr va porseš va pāsox-e tollāb

وابسته به: صرف میر؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۶۸۳/۳

آغاز: بسمله. بیان. س. اگر گویند که چرا مصنف بدان گفت، بخوان نگفت؟ ج. زیرا که قصد مصنف بدانستن است نه بخواندن؛ انجام: و سائرته، و خرج زید و استخراجته.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یکشنبه محرم ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: گوناگون، ۲۴گ (۷۷-۱۰۱ر)، اندازه: ۲۳/۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۶]

● حاشیه المباحث المشرقية و شرح الهدایة / منطق، فلسفه

فارسی و عربی

hāšīyat-ul mabāḥiṭ-il mašriqiyya wa š.-il hidāya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۶/۴-طباطبائی

حاشیه‌هایی است (با قلم بسیار ریزتر از نسخه) به فارسی و عربی بر چند کتاب فلسفی و منطقی: شرح تجرید، شرح هدایه مبدی و مباحث مشرقیه و غیره؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۶-۷ر)، اندازه: ۱۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۲۶]

● حاشیه مباحث النسبة / منطق / عربی

hāšīyat-u mabāḥiṭ-in nisba

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۴/۳

گویا از شرح مطالع؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۳]

● حاشیه مبادی الأحكام / اصول فقه / عربی

hāšīyat-u mabādi-l 'aḥkām

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvāni, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

احتمالاً حاشیه‌ای بر «مبادی الوصول» علامه حلی است، ولی برای شیروانی حاشیه‌ای بر این کتاب در منابع ذکر نشده است.

مشکی، ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۱۶۶]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۳۳

آغاز: و اما فی الثالث فلان جهل الکلام؛ انجام: لضروری المنطق و غیره من المعلوم

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری مشکى عطف تیماج عنابی، ۱۴۷گ، ۱۸ سطر (۷×۱۲)،

اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۲۵۴]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۰۵

آغاز: بسمله. و علیک الاعتماد قال وحید زمانه: قد یتوهم ان التعریف الحاصل من مثل هذه الاضافات یتلزم الدور؛ انجام:

ولعل الله يحدث بعد التأمل والحمد لله اولاً و آخراً این حاشیه بر دیباچه آن شرح است و ناشناس می‌باشد؛ بی کا،

بی تا؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۴۴پ-۴۹ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۴-۲۶۲]

● حاشیه لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار / منطق /

فارسی

hāšīyat-u lawāmi'-il asrār fi š.-i maṭāli'-il anwār

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۱۱۳

آغاز: شواهد عقلیه و دلایل نقلیه مقرر است که هیچ مدحت و ثنا و طاعت و دعا مقبول و بجز اجابت موصول نیست مگر آن که مقارن نیاز کامل و تضرع تام باشد؛ انجام: و درین کلام دلیلی نیست که از آنجا دانسته شود که تقدیم فصل بر جنس، حدتام را ناقص نمی‌گرداند... و این منافی آن نیست که حدتام مخصوص دلیلی دیگر باشد. و اقتصار کردیم برین مقدار از کلام در قسم تصورات و ختم کردیم آن را به حمد فیض خیرات و کمالات، مفسر مطالب مرادات و استعانت می‌کنیم به لطف توفیقش در اتمام قسم تصدیقات. قدتم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ۱۲۲گ، ۲۷ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۲۷×۱۸سم [ف: ۴-۲۶۲]

● حاشیه لوائج جامی / عرفان و تصوف / فارسی

hāšīye-ye lavāyeh-e jāmi

وابسته به: لوائج؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)

مؤلف: عماد. چنانکه در دیباچه گفته: «آورده خزف ریزه عماد از خامی xx در سلک جواهر نفیس جامی» و نیز آورده که به دستور امیر امین عالی شان به این تالیف پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۳۷/۳

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فخ)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

آغاز: بسمله، الحمد لله الذى خلق الانسان علمه البيان و الصلاة و السلام على محمد و آله معرف الحق بالدليل و البرهان و حجة الله البالغة على الانس و الجن و بعد چون خواست و طلب نمود طالب علوم كسيه و علميه محمد حسين المنسوب بمشهد الرضوية ... که در حين مباحثه رساله كبرى شريفه آنچه مذکور می شود مرقوم گردد؛ **انجام:** ناچار از سه تصور اول تصور منسوب اليه که آن را محكوم عليه خوانند.

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد صالح، تا: ۱۱۱۱ق؛ افتادگی: انجام (از صفحه اول «کبری» پیش تر نرفته)؛ محشی؛ واقف: جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۴/۳سم [ف: ۲۴-۱۶۷]

● حاشیه کبری فی المنطق / منطق / فارسی hāšīye-ye kobrā fe-l manteq

وابسته به: کبری در منطق = الرسالة الکبری فی المنطق؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
شرح مزجی است به صورت «قوله، قوله» بر «کبری فی المنطق» میر سید شریف جرجانی. این شرح توضیحی کمتر به استدلال و نقل اقوال می پردازد.

آغاز: صورت شرحی است که درحاشیه کبری نوشته شده و مطلب را تشریح نموده اند قوله چنانکه در آئینه الخ مراد مصنف از این عبارت اینست که تشبیه نماید انتقاش نقش معقول را بانتقاس آئینه که محسوس است ...
انجام: وقضیه جزئیه داخل است در محصولات پس مستغنی باشند از بحث مهمله نیز تمت الحواشی بر کبری.
[نسخه‌های منزوی ۱۵۰۲/۲-۱۵۰۳ و ۱۴۹۳؛ الذریعة ۳۱/۱۴]

همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۲/۲-۱۷۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گک، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۳/۵سم [ف: ۳-۱۵۷۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۹۳/۲-۶/۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ۶گک، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۳/۵سم [ف: ۵-۲۶۵۱]

← حاشیه کتاب الطهارة < حاشیه المختلف

← حاشیه کتاب الطهارة للأتصاری < شرح کتاب الطهارة

● حاشیه کتاب الطهارة / فقه / عربی

hāšīyat-u k.-iṭ ṭahāra

بروجردی، محمد صادق بن ضیاء الدین، ق ۱۴ قمری
borūjerdī, mohammad sādeq ebn-e zīyā'-od-dīn (- 20c)

وابسته به: الطهارة؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-)
(۱۲۸۱ق)

المعین للتمام ...

شرح ميسوط و متعنى است يا عناوين «قوله - قوله» بر «الكافية فى النحو» ابن حاجب، که در آن از حاشیه کافیه و استادش در درس بسیار نقل کرده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ اهدایی: جواد کمالیان؛ ۱۳۵۴؛ ۱۴۰گک، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۲-۸۹]

● حاشیه الكافية و شروحها / نحو / عربی

hāšīyat-ul kāfiya wa šurūḥ-u-hā

وابسته به: الكافية فى النحو = المقدمة الكافية فى النحو = كافية ذوى الادب فى علم كلام العرب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)

این کتاب شرح‌ها و حاشیه‌های بسیار دارد که چلیبی برخی از آنها را در کشف الظنون معرفی نموده است. رساله جای گفتگو نیز یک حاشیه بر کافیه و شرح‌ها و حاشیه‌های آن است، که چون این نسخه آغاز و انجام ندارد شناخته نشده است؛ برخی ویژگی‌های آن را یاد می‌شود تا شاید پس از این شناخته شود. این محشی از ابن حاجب به عنوان: «قال المصنف فى شرح الكافية»، «فى شرح المفصل»، «فى امالى المفصل» و فى «امالى القرآن» و نیز «قال المصنف فى شرح المنظومة» بسیار نقل می‌کند. به گفته کشف الظنون ابن حاجب خود کتاب کافیه خود را یک بار شرح کرد و یک بار آن را در شهر کرک برای ملک ناصر داود ایوبی پسر ابوالفضل به نظم آورد و خود این منظومه خود را به نام وی شرح نمود، همه آثار یاد شده ابن حاجب در هدیه العارفین و کشف الظنون یاد شده است. محشی در این حاشیه از بسیاری دانشمندان نقل می‌کند که متأخرین ایشان، رکن الدین حدیثی که به گفته صاحب کشف الظنون (ج ۲: ص ۱۳۷۶) در موصل به سال ۷۱۵ در گذشته و نیز برادر او صدر الدین حدیثی و نیز جاربردی (-۷۴۶) می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۸

آغاز: لو قالوا مرتب بک دانت و زید لکانت هاننا مخالفة لفظية و معنوية ... قوله: المعطوف ...، برید ان المعطوف فى حکم المعطوف عليه فى المعنى و اللفظ فیشرط

خط: نسخ نزدیک به تعلیق، بی کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: بخارایی نخودی تیره، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۱۲۹گک، ۲۹ سطر [ف: ۱۱-۶۱۰]

● حاشیه کبری فی المنطق / منطق / فارسی

hāšīye-ye kobrā fe-l manteq

وابسته به: کبری در منطق = الرسالة الکبری فی المنطق؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۵۳

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲